

Навчальне видання

Методичні вказівки до вивчення курсу «Облік зовнішньоекономічної діяльності» (для студентів 5 курсу заочної форми навчання спец. 7.050106 «Облік та аудит»)

Укладачі: Ігнатова Олена Анатоліївна,
Рацебарська Інна Миколаївна
Моїсєєва Юлія Юріївна

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
КРАСНОАРМІЙСЬКИЙ ІНДУСТРІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
ДЕРЖАВНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ
«ОБЛІК ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»**

(для студентів 5 курсу заочної форми навчання спеціальності 7.050106 «Облік і аудит»)

Розглянуто
на засіданні кафедри “Економіка і менеджмент”
КП ДонНТУ
(протокол № _____ від _____ 2008 р.)

Затверджено
на засіданні навчально-методичної ради ДонНТУ
(протокол № _____ від _____ 2008 р.)

2008

Методичні вказівки до самостійного вивчення дисципліни «Облік зовнішньоекономічної діяльності» (для студентів 5 курсу заочної форми навчання спец. 7.050106 «Облік та аудит»). Укл.: Ігнатова О.А., Рацебарська І.М., Моїсєєва Ю.Ю. – Красноармійськ: КП ДонНТУ, 2008. – 27 с.

Укладачі: доц., к.е.н. О.А.Ігнатова,
ст. викладач І.М.Рацебарська
ас. Ю.Ю. Моїсєєва

Рецензент: доцент, к.е.н. О.О.Школяренко

Рекомендовано кафедрою ЕіМ,
протокол № ____ від _____ р.

Відповідальний за випуск:
С.М.Лисенко, зав.кафедри економіки і менеджменту

© О.А.Ігнатова, 2008
© І.М.Рацебарська, 2008
© Ю.Ю.Моїсєєва, 2008
©Кафедра економіки і менеджменту КП ДонНТУ, 2008

16. Бутинець Ф. Ф., Жиглей І. В. Пархоменко В. М. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності. Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів - 2-е вид., доп. і перероб - Житомир: ПП «Рута», 2002. – 544с.
17. Бутинець Ф. Ф., Жиглей І. В. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності. Практикум для студентів вузів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит» - 2-е вид., доп. і перероб - Житомир: ПП «Рута», 2001. – 224с.
18. Дупай М. М., Денчук П. Н., Питель С. В., Хомин П. Я. Облік та аналіз діяльності підприємств у сфері зовнішньоекономічних відносин. Навч. посібн. для студентів спец «Облік і аудит» – Тернопіль: Астон, 2003. – 200 с.
19. Кадуріна Л.О., Стрельнікова М.С. Облік в сфері зовнішньоекономічної діяльності на підприємствах України: теорія, практика, рекомендації: Навчальний посібник.-К.: Центр учбової літератури, 2007 – 606 с.
20. Облік зовнішньоекономічної діяльності / Ю.А.Кузьмінський, В.Г.Козак, Л.І.Лук'яненко. – К.: КНЕУ, 2001. - 179с.
21. Управління зовнішньоекономічною діяльністю: Навч. Посібник / Під заг. ред. А.І.Кредісова / Пер. з рос. Н.Кіт, К.Серажим. – К., 2003. – 448с.
22. ЛІГАБізнесІнформ Українська Мережа ділової інформації <http://www.liga.net>
23. Налоги и бухгалтерский учет <http://www.factor.kharkov.com>.
24. Бухгалтер <http://www.buhgalter.kharkov.com>.
25. Вісник податкової служби України <http://www.visnuk.com.ua>.

5. Список рекомендованої літератури

1. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.91 р. № 959/12, зі змінами та доповненнями.
2. Закон України «Про операції з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічних відносинах» від 15.09.95 р. № 327/95, зі змінами та доповненнями.
3. Закон України «Про режим іноземного інвестування» від 10.03.96 р. № 93/96-ВР, зі змінами та доповненнями.
4. Закон України «Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у сфері зовнішньоекономічної діяльності» від 23.12.98 р. № 351- XIV, зі змінами та доповненнями.
5. Закон України «Про порядок здійснення розрахунків в іноземних валютах» від 23.09.94 р. № 185/94-ВР, зі змінами та доповненнями.
6. Закон України «Про податок на додану вартість» від 03.04.97 р. № 168/97-ВР, зі змінами та доповненнями.
7. Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств» від 28.12. 94 р. № 334/94-ВР, зі змінами та доповненнями.
8. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 р. № 996- XIV, зі змінами та доповненнями.
9. Постанова КМУ від 09.07.97 р. № 574 «Про затвердження Положення про вантажну митну декларацію», зі змінами та доповненнями.
10. Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.99р. № 291 «Про затвердження плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та інструкції про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій», зі змінами та доповненнями.
11. Наказ Міністерства фінансів України від 10. 08. 2000 р. № 193 «Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 “Вплив зміни валютних курсів”», зі змінами та доповненнями.
12. Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 06.09. 2001 р. № 201 “Про затвердження Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів)”, зі змінами та доповненнями.
13. Наказ Міністерства фінансів України від 13.03.98 р. № 59 “Про затвердження Інструкції про службові відрядження в межах України та за кордон”, зі змінами та доповненнями.
14. Наказ Державної митної служби України від 09.07.97 р. № 307 “Про затвердження Інструкції про порядок заповнення вантажної митної декларації”, зі змінами та доповненнями.
15. Наказ Державного комітету статистики України від 11.08.2004 р. № 471 “Про затвердження форм державних статистичних спостережень у сфері зовнішньоекономічної діяльності та інструкцій щодо порядку їх складання”

ЗМІСТ

	Стор.
1. Загальні положення	4
2. Зміст дисципліни «Облік зовнішньоекономічної діяльності».....	5
2.1 Тема 1. Предмет та об'єкти обліку і аналізу зовнішньоекономічної діяльності.....	5
2.2 Тема 2. Договірні відносини та їх відображення в бухгалтерському обліку.....	8
2.3 Тема 3. Облік валютних операцій.....	11
2.4 Тема 4. Облік розрахункових операцій.....	13
2.5 Тема 5. Загальні вимоги до експортно-імпорتنних операцій.....	16
2.6 Тема 6. Облік імпорتنних операцій.....	18
2.7 Тема 7. Облік експортних операцій.....	22
2.8 Тема 8. Облік інших зовнішньоекономічних операцій.....	24
8.1. Облік реекспортних та реімпорتنних операцій.....	24
8.2. Кредитні операції у зовнішньоекономічній діяльності.....	26
8.3. Облік відрядження за кордон.....	28
8.4. Лізінгові зовнішньоекономічні операції.....	30
8.5. Облік консигнаційних та комісійних операцій.....	32
2.9 Тема 9. Облік бартерних операцій.....	34
2.10 Тема 10. Облік зовнішньоекономічних операцій з давальницькою сировиною.....	36
2.11 Тема 11. Облік у вільних економічних та офшорних зонах.....	39
2.12 Тема 12. Звітність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності...	41
3. Зміст завдань та методичні вказівки до виконання контрольної роботи	43
3.1 Практичні завдання та приклади їх розв'язання.....	43
3.2. Теоретична частина.....	49
4. Перелік питань до семестрового контролю.....	51
5. Список рекомендованої літератури.....	54

1. Загальні положення

Зовнішньоекономічна діяльність – це процес реалізації зовнішньоекономічних зв'язків між закордонними та відчизняними підприємствами. Управління зовнішньоекономічною діяльністю потребує глибоких знань бухгалтерського обліку зовнішньоекономічних операцій. Критерієм оцінки управління зовнішньоекономічної діяльності підприємств є економічна ефективність, яка розраховується з даних бухгалтерського обліку і аналізу зовнішньоекономічних операцій.

Метою вивчення дисципліни є отримання знань щодо здійснення зовнішньоекономічних операцій, відображення їх у бухгалтерському та податковому обліку.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен:

- знати принципи здійснення та обліку зовнішньоекономічних операцій;
- вміти:
  - відображати в бухгалтерському та податковому обліку зовнішньоекономічні операції;
  - заповнювати реєстри бухгалтерського обліку щодо зовнішньоекономічних операцій;
  - заповнювати документи щодо митного оформлення товарів;
  - практично вирішувати всі ситуації в галузі зовнішньоекономічної діяльності.

Вивчення дисципліни проводиться з метою отримання студентами теоретичних знань і набуття практичних навичок з:

- організації та проведення обліку у сфері зовнішньоекономічної діяльності;
- порядку документального забезпечення та відображення в системі рахунків бухгалтерського обліку та бухгалтерських реєстрів найпоширеніших фінансових і господарських операцій, що застосовуються у зовнішньоекономічних відносинах суб'єктів господарювання України з іноземними контрагентами;
- відображення фінансово-господарських процесів та операцій в іноземній валюті в системі рахунків бухгалтерського обліку в межах правового поля України та на підставі первинних документів.

Метою самостійної роботи студента є:

- засвоєння програми дисципліни шляхом поглибленого вивчення теоретичного матеріалу;
- формування самостійних суджень щодо окремих теоретичних положень;
- розв'язування аналітичних завдань з обліку як найпоширеніших, так і специфічних міжнародних економічних операцій.

З метою закріплення знань пропонувані практичні наскрізні задачі та їх рішення. Для перевірки знань у кінці кожної теми запропоновані контрольні питання і тести для самоконтролю.

76. Особливості застосування режиму митного складу при вивезенні товарів з України.
77. Поняття бартерних операцій, особливості оформлення.
78. Встановлення індикативних цін на продукцію, що реалізується за бартерними контрактами.
79. Особливості оподаткування бартерних операцій.
80. Бухгалтерський облік бартерних операцій
81. Основні поняття операцій з давальницькою сировиною.
82. Учасники операцій з давальницькою сировиною.
83. Особливості укладення договорів на переробку давальницької сировини.
84. Митне оформлення операцій зі з давальницькою сировиною.
85. Документальне оформлення операцій зі з давальницькою сировиною.
86. Особливості бухгалтерського обліку операцій зі з давальницькою сировиною.
87. Податковий облік операцій з давальницькою сировиною при умовах:
  - ввезення на митну територію України давальницької сировини іноземним замовником ,
  - вивозу готової продукції за межі України,
  - повернення нерезиденту давальницької сировини,
  - вивозу давальницької сировини з України з метою переробки її в готову продукцію.
88. Поняття, види та порядок створення вільних економічних зон.
89. Функціонування вільних економічних зон в Україні.
90. Поняття та види офшорних компаній.
91. Порядок ведення бухгалтерського обліку з підприємствами, зареєстрованими в офшорних зонах.
92. Види фінансової звітності, що складається суб'єктами підприємницької діяльності України та представництвами іноземних суб'єктів господарської діяльності.
93. Форми статистичної звітності, що складаються суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності.
94. Форми податкової звітності, щодо ведення зовнішньоекономічної діяльності.

37. Митні процедури і порядок формування митної вартості.
38. Порядок нарахування митних платежів – мита, митного збору.
39. Документальне забезпечення імпорتنих операцій.
40. Порядок складання вантажної митної декларації.
41. Бухгалтерський облік здійснення імпорتنих операцій.
42. Оподаткування імпорتنих операцій: оподаткування податком на прибуток, оподаткування податком на додану вартість, порядок видачі та подальшого обліку податкового векселю.
43. Поняття і умови здійснення експортних операцій.
44. Документальне забезпечення митного оформлення товарів, що експортуються.
45. Бухгалтерський облік експортних операцій.
46. Особливості оподаткування експортних операцій: оподаткування податком на прибуток, оподаткування податком на додану вартість, розрахунку мита, митного і акцизного збору.
47. Загальна характеристика реекспортних операцій.
48. Загальна характеристика митного режиму реекспорту.
49. Особливості застосування митного режиму реекспорту.
50. Бухгалтерський облік реекспортних операцій.
51. Загальна характеристика реімпорتنих операцій.
52. Загальна характеристика митного режиму реімпорту.
53. Бухгалтерський облік реімпорتنих операцій.
54. Види кредитних угод. Умови отримання кредиту.
55. Порядок отримання банківського кредиту.
56. Порядок отримання кредиту відповідно до відкритої кредитної лінії.
57. Порядок отримання кредиту від іноземного інвестора.
58. Порядок погашення кредиту. Облік кредитних операцій.
59. Поняття службового відрядження, розрахунок і видача авансу.
60. Граничний термін відрядження і порядок розрахунку кількості днів знаходження у відрядженні.
61. Розрахунки із застосуванням пластикових карток.
62. Повернення валюти в касу підприємства.
63. Податковий облік витрат на відрядження.
64. Відображення в бухгалтерському і податковому обліку витрат на відрядження, в іноземній валюті.
65. Загальні поняття, об'єкти та суб'єкти лізінгу.
66. Порядок проведення розрахунків полізінгових операціях.
67. Митне оформлення об'єктів лізінгу.
68. Бухгалтерський та податковий облік лізінгових операцій.
69. Оперативна оренда. Фінансова оренда.
70. Загальні поняття про комісійні та консигнаційні операції.
71. Складання угоди. Митне оформлення комісійних.
72. Особливості обліку з імпорту та експорту комісійних операцій.
73. Митні ліцензійні склади.
74. Загальна характеристика митного режиму митного складу.
75. Типи митних ліцензійних складів.

2. Зміст дисципліни «Облік зовнішньоекономічної діяльності»

Тема 1. Предмет та об'єкти обліку і аналізу зовнішньоекономічної діяльності

Предмет курсу та об'єкти вивчення. Основні форми зовнішньоекономічної діяльності та види зовнішньоторгівельних операцій. Основні завдання обліку зовнішньоекономічної діяльності. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності та порядок їх реєстрації. Методи здійснення комерційних операцій. Нормативно-правові документи, які регламентують облік ведення зовнішньоекономічної діяльності. Органи валютного регулювання в Україні. Фінансові санкції, що застосовуються при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності.

Ключові терміни:

Зовнішньоекономічна діяльність – діяльність суб'єктів господарської діяльності України і іноземних суб'єктів господарської діяльності, побудована на взаємостосунках між ними, як на території України, так і за її межами.

Зовнішньоекономічні зв'язки – це сукупність всіх зв'язків між країнами у сфері економіки.

Зовнішньоекономічна операція – це комплекс дій контрагентів різних країн, що спрямовані на здійснення торгового обміну, забезпечують такий обмін та є структурними ланками системи зовнішньоекономічних зв'язків.

Міжнародна торгівля – це обмін товарами та послугами між суб'єктами різних держав.

Реєспорт – продаж іноземному контрагенту товару з вивезенням його за кордон.

Імпорт – придбання в іноземного контрагента товару із ввезенням його з-за кордону.

Реєспорт – продаж раніше імпортованого товару за кордон без доробки.

Реімпорт – придбання раніше експортованого товару із ввезенням з-за кордону без доробки.

Інжиніринг – інженерно-консультаційні послуги з метою створення підприємств та інших об'єктів.

Реінжиніринг - інженерно-консультаційні послуги з перебудови системи організації й управління виробничо-торгівельними та інвестиційними процесами господарського суб'єкта з метою підвищення його конкурентоспроможності й фінансової стабільності.

Міжнародний інформаційний обмін – це надання й отримання інформаційних послуг однією країною через державний кордон іншої країни.

Транспортні послуги – це специфічний товар міжнародної торгівлі, який забезпечує переміщення товарів і людей.

Туризм – тимчасові виїзди (подорожі) громадян України, іноземних громадян, осіб без громадянства з тривалого місця проживання в оздоровчих,

професійно-ділових, спортивних, релігійних, науково-пізнавальних та інших цілях без здійснення оплачуваної роботи в країні (місці) тимчасового перебування.

Франчайзинг – система безпосередньої передачі або продажу ліцензії на технологію або товарний знак.

Консалтингова діяльність – консультаційна діяльність, спрямована на підвищення ефективності здійснення підприємством певної зовнішньоекономічної діяльності.

П(С)БО №21 «Вплив змін валютних курсів» - Положення (стандарт) бухгалтерського обліку, яким регулюються методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про операції в іноземних валютах та відображення показників статей фінансової звітності господарських одиниць за межами України у грошовій одиниці України.

Органи державного регулювання у сфері ЗЕД:

- Верховна Рада України
- Кабінет Міністрів України
- Національний Банк України
- Міністерство економіки
- Антимонопольний комітет
- Міжвідомча комісія з міжнародної торгівлі
- Державна митна служба
- Ограни місцевого управління ЗЕД

Квота експортна (імпортна) – граничний обсяг товарів певної категорії, визначуваний в натуральних і вартісних одиницях, який дозволено експортувати з території України (імпортувати на територію України) протягом встановленого терміну.

Ліцензування зовнішньоекономічних операцій – комплекс дій органу виконавчої влади з надання дозволу на здійснення суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності експорту (імпорту) товарів.

Контрольні запитання:

1. Дати характеристику суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності.
2. Розкрити основні принципи зовнішньоекономічної діяльності.
3. Які існують в Україні види зовнішньоекономічної діяльності.
4. Чим відрізняється реекспорт від реімпорту?
5. Охарактеризуйте види зовнішньої торгівлі.
6. Як здійснюється регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
7. Види ліцензій, порядок їх отримання.
8. Види квот, їх характеристика.
9. Основні задачі валютного контролю.
10. Порядок здійснення транзиту через територію України.
11. Розкрити основні напрямки розвитку ЗЕД в Україні відповідно до Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність».

4. Перелік питань до семестрового контролю

1. Предмет курсу «Облік ЗЕД» та об'єкти вивчення.
2. Основні форми зовнішньоекономічної діяльності та види зовнішньоторгівельних операцій.
3. Основні завдання обліку зовнішньоекономічної діяльності.
4. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності та порядок їх реєстрації.
5. Методи здійснення комерційних операцій.
6. Нормативно-правові документи, які регламентують облік ведення зовнішньоекономічної діяльності.
7. Органи валютного регулювання в Україні.
8. Фінансові санкції, що застосовуються при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності.
9. Значення, зміст та структура зовнішньоекономічного контракту.
10. Поняття та функції договору. Порядок укладання та виконання договорів.
11. Порядок реєстрації зовнішньоекономічних договорів.
12. Відображення зобов'язань за договорами в бухгалтерському обліку.
13. Поняття «операція в іноземній валюті». Принцип єдиного грошового вимірника.
14. Первинне визнання операції в іноземній валюті.
15. Особливості відображення монетарних та немонетарних статей.
16. Порядок відображення авансів.
17. Курсові різниці: поняття, порядок визначення і відображення в обліку.
18. Особливості відображення в податковому обліку доходів, одержаних в іноземній валюті.
19. Особливості відображення в податковому обліку витрат, понесених в іноземній валюті.
20. Порядок визначення балансової вартості іноземної валюти.
21. Рахунки в банках в іноземній валюті: види, порядок відкриття, відображення операцій в бухгалтерському обліку.
22. Поняття міжнародних розрахунків.
23. Види і порядок відкриття валютних рахунків.
24. Здійснення операцій з придбання та продажу іноземної валюти.
25. Строки проведення розрахунків у сфері зовнішньоекономічної діяльності.
26. Ліцензування операцій із іноземною валютою.
27. Розрахунки чеками в іноземній валюті.
28. Розрахунки за акредитивами.
29. Облік розрахункових операцій.
30. Види цін, що застосовуються в зовнішньоекономічній діяльності.
31. Порядок формування цін на експортні та імпортні товари.
32. Митні процедури та порядок формування митної вартості.
33. Документальне забезпечення експортно-імпортних операцій.
34. Обмеження строків розрахунків за експортно-імпортними операціями.
35. Поняття імпортних операцій.
36. Обмеження на здійснення імпорту.

Таблиця 9
Варіанти рефератів теоретичної частини контрольної роботи

№ п/п	Тема реферату	№ варіанта
1	2	3
1	Особливості розрахунків чеками та акредитивами в іноземній валюті в сфері зовнішньоекономічної діяльності	1
2	Митні процедури, порядок формування митної вартості, документальне забезпечення та облік імпорتنих операцій	2
3	Митні процедури, порядок формування митної вартості, документальне забезпечення та облік експортних операцій	3
4	Сутність та облік операцій з давальницькою сировиною в сфері зовнішньоекономічної діяльності	4
5	Сутність та облік бартерних операцій в сфері зовнішньоекономічної діяльності	5
6	Порядок, умови здійснення та облік інвестиційної діяльності в сфері зовнішньоекономічної діяльності	6
7	Сутність та облік кредитних операцій в сфері зовнішньоекономічної діяльності	7
8	Рахунки в банках в іноземній валюті: види, порядок відкриття, відображення операцій по придбанню та продажу валюти в обліку	8
9	Сутність та облік лізингових операцій в сфері зовнішньоекономічної діяльності	9
10	Міжнародний офшорний бізнес: види, сутність, проблеми	0

Тести для самоконтролю:

1. В Україні здійснюються наступні види зовнішньоекономічної діяльності:

- а) тільки ті види, на які суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності отримана ліцензія;
- б) всі види зовнішньоекономічної діяльності, не заборонені прямо і у винятковій формі законами України;
- в) всі види зовнішньоекономічної діяльності;
- г) виключно імпорт та експорт товарів.

2. Зовнішньоекономічну діяльність мають право здійснювати:

- а) виключно юридичні особи;
- б) фізичні особи-підприємці та юридичні особи, установчі документи яких передбачають здійснення зовнішньоекономічної діяльності;
- в) виключно фізичні особи;
- г) всі фізичні та юридичні особи.

3. Рішення про застосування режиму ліцензування експорту (імпорту) товарів, у тому числі встановлення квот (кількісних або інших обмежень), приймається:

- а) Президентом України;
- б) митними органами;
- в) Кабінетом Міністрів України;
- г) податковими органами.

4. Ліцензування експорту товарів запроваджується в Україні:

- а) при необхідності забезпечення захисту життя, здоров'я людини, тварин або рослин, навколишнього природного середовища, громадської моралі, національного багатства художнього, історичного чи археологічного значення або захисту прав інтелектуальної власності, а також відповідно до вимог державної безпеки;
- б) для усіх груп товарів;
- в) на виконання вимог країн-імпортерів;
- г) для підприємств певної категорії.

5. Система безпосередньої передачі або продажу ліцензії на технологія або товарний знак це:

- а) франчайзер;
- б) франчайзинг;
- в) інжиніринг;
- г) реінжиніринг.

6. Комплекс технічних знань і комерційних таємниць:

- а) франчайзер;
- б) ноу-хау;
- в) інжиніринг;
- г) реінжиніринг.

7. Дозволено вивозити іноземну валюту за межі України юридичним особам за умови відображення підзвітною особою в митній декларації повної назви юридичної особи, його місця розташування і номера доручення на вивезення валюти:

а) 1000\$; б) 100 000\$; в) 2000\$; г) всі відповіді правильні.

8. Виторг в іноземній валюті з експорту товару має бути перерахований на валютний рахунок протягом:

а) 30 днів; б) 60 днів; в) 90 днів; г) 180 днів.

9. Контроль за зовнішньоекономічною діяльністю здійснює:

а) Верховна Рада;

б) НБУ;

в) Державний митний комітет;

г) всі відповіді правильні.

10. Має право підписувати угоду з третіми особами від свого імені та за рахунок довірителя:

а) ділер; б) маклер; в) торговий агент; г) дистриб'ютор.

Література: 1,2,3,4,8,16,17,19.

Тема 2. Договірні відносини та їх відображення в бухгалтерському обліку

Значення, зміст та структура зовнішньоекономічного контракту. Поняття та функції договору. Порядок укладання та виконання договорів. Порядок реєстрації зовнішньоекономічних договорів. Відображення зобов'язань за договорами в бухгалтерському обліку.

Ключові терміни:

Договір – це комплексне (інтегроване) поняття, що включає в себе і угоду про виникнення договірних зобов'язань, і форму, яку воно приймає, і, нарешті, саме договірне зобов'язання, аж до моменту його зникнення.

Контракт – договір купівлі-продажу товарів в матеріально-речовій формі, в якому міститься письмова домовленість сторін про поставку товару.

Зовнішньоекономічний договір – матеріально оформлена угода двох або більш суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності і їх іноземних контрагентів, направлена на встановлення, зміну або припинення їх взаємних прав і обов'язків у зовнішньоекономічній діяльності.

Функції договору – 1) ініціативна; 2) програмно-координаційна; 3) інформаційна; 4) гарантійна; 5) правозахисна.

Оферта - пропозиція про укладання договору, що містить його істотні умови.

Акцепт – згода адресата, дана у встановлений строк, укласти договір на умовах, запропонованих оферентом.

Базисні умови постачання – систематизована в правилах «Інкотермс» - сукупність спеціальних умов, що визначають момент переходу ризиків випадкової загибелі або пошкодження товару від продавця до покупця, регламентують, хто організовує перевезення товару, відвантаження, оплачує витрати щодо страхування товару, виконує його митне оформлення.

Форс-мажорні обставини – це непередбачувані та непереборні події, які тягнуть за собою порушення договірних зобов'язань (стихійні лиха, військові дії, втручання з боку влади, стайки).

Відобразимо операції в бухгалтерському обліку (табл.8).

Таблиця 8

№ п/п	Найменування операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.	ВД	ВВ
		Дебет	Кредит			
1	Отримання авансу (1000 x 5,1= 5100,0)	312	681	5100,0	5100,0	---
2	Відвантаження продукції (1000 x 5,1 + 1000 x 5,2= 10300,0)	362	701	10300,0	5200,0	---
3	Нараховано мито (2000 x 5,2 x 4% = 416,0)	93	377	416,0	---	416,0
4	Нараховано митні збори (2000 x 5,2 x 0,2%= 20,0)	93	377	20,0	---	20,0
5	Сплачено мито	377	311	416,0	---	416,0
6	Сплачено митні збори	377	311	20,0	---	20,0
7	Здійснення заліку заборгованості	681	362	5100,0	---	---
8	Відображення курсової різниці на кінець кварталу (1000 x 5,15- 1000 x 5,2 = -50,0)	945	362	50,0	---	---
9	Зарахована остаточна оплата від покупця (1000 x 5,05 = 5050,0)	312	362	5050,0	---	---
10	Відображення курсової різниці на момент оплати (1000 x 5,05 – 1000 x 5,15 = 100,0)	945	362	100,0	---	---
11	Відображені фінансові результати	79	945	150,0	---	---
		79	93	436,0	---	---
		701	79	10300,0	---	---

У даному разі курсові різниці розраховуються:

- на дату балансу, оскільки впродовж звітного кварталу частина експортованого товару не була оплачена. У цьому разі відбувається зменшення курсу, тобто зменшується розмір грошових коштів, що отримає підприємство за продукцію;

- на дату здійснення розрахунків. У цьому разі відбувається зменшення курсу, тобто зменшується розмір грошових коштів, що отримає підприємство за продукцію і слід відобразити витрати від курсової різниці.

3.2. Теоретична частина

Для виконання теоретичної частини студент повинен скласти реферат відповідно до свого варіанта (за останньою цифрою залікової книжки). Обсяг реферату не повинен перевищувати 10 друкованих сторінок.

Задача №4

Для виконання цієї задачі слід звернутися до вихідних даних, наведених у табл. 7.

На основі цих даних необхідно:

- скласти журнал реєстрації господарських операцій підприємства
- здійснити необхідні розрахунки;
- відобразити в системі бухгалтерського та податкового обліку і проаналізувати фінансовий результат від операцій.

Таблиця 7

Зміст операції	Варіанти									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
Одержання авансу	6000	4000	5000	2000	3000	4500	5000	3500	5500	6500
Курс НБУ на дату авансу	5,1	5,15	5,2	5,0	5,05	5,25	5,05	5,04	5,32	5,04
Відвантажено продукцію покупцю, на митниці сплачено мито 2%, митні збори 0,2%	9000	8000	9000	4000	6000	9000	10000	12000	11000	13000
Курс НБУ на дату оформлення митної декларації	5,2	5,0	5,25	5,3	5,2	5,3	5,03	5,35	5,14	5,05
Курс НБУ на кінець кварталу	5,1	5,2	5,15	5,1	5,05	5,1	5,2	5,12	5,05	5,08
Отримання остаточної оплати у наступному кварталі	3000	4000	4000	2000	4000	4500	5000	8000	5500	6500
Курс НБУ на дату оплати	5,25	5,2	5,1	5,05	5,0	5,11	5,2	5,3	5,35	5,2

Приклад розв'язання задачі

Підприємство одержало від покупця аванс 1 000 дол. На момент отримання грошових коштів курс НБУ складав 5,1 грн. за 1 дол. На момент відвантаження товарів, загальна вартість яких дорівнювала 2000 дол., курс НБУ був 5,2 грн. за дол. На кінець кварталу курс НБУ склав 5,15 грн. за 1 дол. Остаточна оплата відбулася у наступному кварталі, курс НБУ на момент остаточної оплати склав 5,05 грн. за долар.

На митниці було сплачено:

- мито – 4%;
- митні збори – 0,2%.

Умови перевезення відповідно до правил «Інкотермс»

Група E	Відправлення	
	EXW	Франко-завод (... назва місця)
Група F	Основне перевезення не оплачено	
	FCA	Франко-перевізник (... назва місця призначення)
	FAS	Франко вздовж борта судна (... назва порту відвантаження)
FOB	Франко-борт (... назва порту відвантаження)	
Група C	Основне перевезення оплачено	
	CFR	Вартість і фрахт (... назва порту призначення)
	CIF	Вартість, страхування та фрахт (... назва порту призначення)
	CPT	Фрахт/перевезення оплачені до (... назва місця призначення)
CIP	Фрахт/перевезення та страхування оплачені до (... назва місця призначення)	
Група D	Прибуття	
	DAF	Поставка до кордону (... назва місця поставки)
	DES	Поставка з судна (... назва порту призначення)
	DEQ	Поставка з причалу (... назва порту призначення)
	DDU	Поставка без сплати мита (... назва місця призначення)
DDP	Поставка зі сплатою мита (... назва місця призначення)	

Дериватив – стандартний документ, що засвідчує право або зобов'язання придбати або продати цінні папери, матеріальні або нематеріальні активи, а також кошти на визначених ним умовах у майбутньому.

Коносамент – це документ, який підтверджує прийняття товару для морського (річкового) перевезення і зобов'язує перевізника доставити товар законному власнику.

Контрольні запитання:

1. Назвати поняття та функції договору?
2. Яка зміст та структура зовнішньоекономічних договорів?
3. Які етапи укладання зовнішньоекономічних угод?
4. Яка структура зовнішньоекономічного контракту?
5. Як відображаються в обліку зобов'язання за зовнішньоекономічними контрактами?
6. Вимоги до контрактів купівлі-продажу.
7. Імпортна зовнішньоекономічна угода на підставі договору комісії.
8. Експортна зовнішньоекономічна угода на підставі договору доручення.
9. Торгові терміни правил ІНКОТЕРМС, їх групування.
10. Способи транспортування та базисні умови поставки.
11. Склад витрат на транспортування товару.
12. Страхування вантажів.
13. Умови міжнародних розрахунків.

Тести для самоконтролю:

1. Терміни ІНКОТЕРМС групи E:

а) обов'язки продавця вважаються виконаними у момент відвантаження товару покупцю на своєму підприємстві;

Таблиця 6

б) обов'язки продавця вважаються виконаними після того, як він передав товар перевізнику. При цьому договір з перевізником укладає покупець;

в) продавець зобов'язаний сплатити транспортні витрати, пов'язані з доставкою товару, але ризик доставки товару несе покупець;

г) до обов'язку продавця входить доставка товару в країну покупця.

2. Терміни ІНКОТЕРМС групи F:

а) обов'язки продавця вважаються виконаними у момент відвантаження товару покупцю на своєму підприємстві;

б) обов'язки продавця вважаються виконаними після того, як він передав товар перевізнику. При цьому договір з перевізником укладає покупець;

в) продавець зобов'язаний сплатити транспортні витрати, пов'язані з доставкою товару, але ризик доставки товару несе покупець;

г) до обов'язку продавця входить доставка товару в країну покупця.

3. Терміни ІНКОТЕРМС групи C:

а) обов'язки продавця вважаються виконаними у момент відвантаження товару покупцю на своєму підприємстві;

б) продавець зобов'язаний сплатити транспортні витрати, пов'язані з доставкою товару, але ризик доставки товару несе покупець;

в) обов'язки продавця вважаються виконаними після того, як він передав товар перевізнику. При цьому договір з перевізником укладає покупець;

г) до обов'язків продавця входить доставка товару в країну покупця.

4. Зовнішньоекономічний договір може бути складений:

а) у письмовій формі;

б) в усній формі;

в) у письмовій чи в усній формі;

г) у письмовій формі з дотриманням відповідних правил складання зовнішньоекономічних контрактів.

5. Доставка товарів змішаним перевезенням –контейнери, пороми, трейлери, судна, здійснюється за базисною умовою:

а) EXW; б) FCA; в) FOB; г) DAF.

6. Який термін покладає на покупця максимальні обов'язки:

а) CFR; б) EXW; в) DDP; г) CPT.

7. Коносамент надається під час перевезення:

а) повітряним транспортом;

б) морським;

в) автомобільним;

8. Визначення партії товару лише одному можливому покупцю з указівкою терміну, протягом якого продавець є зв'язаним своєю пропозицією:

а) акцепт; б) тверда оферта; в) вільна оферта.

9. Коносамент це:

а) рахунок; б) розпорядження; в) оферта.

№ п/п	Найменування операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.	ВД	ВВ
		дебет	кредит			
1	2	3	4	5	6	7
1	Перерахування авансу (2000 x 5,3 = 10600,0)	371	312	2000\$ 10600,0	---	---
2	Отримання матеріалів (2000 x 5,3+ 1000 x 5,4 = 16000,0)	20	632	16000	---	16000,0
3	Сплата мита(3000 x5,4x 3% = 486,0)	377	311	486,0	---	486,0
4	Сплата митного збору (3000 x 5,4 x 0,3% = 48,60)	377	311	48,60	---	48,6
5	Сплата ПДВ (3000 x5,4+3000 x5,4 x3%)x20% =3337,20)	377	311	3337,20	---	---
6	Включення мита і митного збору у вартість матеріалів	20	377	534,6	---	---
7	Включення суми ПДВ на підставі ВМД до податкового кредиту	641	377	3337,20	---	---
8	Залік перерахованого раніше авансу	632	371	10600,0	---	---
9	Відображення курсової різниці на дату балансу (1000 x 5,35- 1000 x 5,4 =50,0)	632	714	50,0	---	---
10	Перерахування остаточної оплати постачальнику (1000 x 5,2 = 5200,0)	632	312	1000,0\$ 5200,0	---	---
11	Відображення курсової різниці на дату проведення розрахунків (1000 x5,2- 1000 x5,35 = 150,0)	632	714	150	---	---
12	У податковому обліку відображене коригування валових витрат у зв'язку з тим, що балансова вартість валюти, визначеної виходячи із середнього курсу валюти на балансі, відрізняється від курсу НБУ на момент отримання товарів (1000 x 5,2 – 1000 x 5,4 = -200)	---	---	---	---	-200
13	Відображені фінансові результати	714	79	200,0		

У наведеному прикладі частина вартості імпортованих матеріалів, що сплачена авансом, перераховується у гривні за курсом НБУ на дату авансу, а частина – за курсом НБУ на дату отримання імпортованих матеріалів, тобто вартість імпортованих матеріалів розраховується за двома курсами.

У даному разі курсові різниці розраховуються:

- на дату балансу, оскільки впродовж звітного кварталу частина товару не була оплачена. У цьому разі відбувається зменшення курсу, тобто борг перед постачальником зменшується і відображаються доходи від курсової різниці;

- на дату здійснення розрахунків. У цьому разі відбувається зменшення курсу, тобто борг перед постачальником зменшується і також відображаються доходи від курсової різниці.

- відобразити в системі бухгалтерського та податкового обліку і проаналізувати фінансовий результат від операцій.

Таблиця 5

Зміст операції	Варіанти									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
Перерахування авансу	6000	7000	1500	500	2000	3000	1000	2500	4000	3500
Придбання імпортованих товарів, дол.	8000	12000	5000	7000	4000	9000	11000	10000	6000	5500
Курс НБУ на дату авансу, середній курс валюти на балансі	5,15	5,21	5,18	5,11	5,2	5,12	5,25	5,10	5,22	5,13
Одержані товари від постачальника, на митниці сплачено мито 3%, митні збори 0,3%, ПДВ – 20%	10000	11000	3000	2500	3000	5000	4000	4500	6000	5500
Курс НБУ на дату оформлення митної декларації	5,2	5,15	5,21	5,3	5,10	5,18	5,15	5,13	5,12	5,05
Курс НБУ на кінець кварталу	5,1	5,2	5,15	5,1	5,05	5,1	5,2	5,12	5,05	5,08
Перерахування остаточної оплати у наступному кварталі	4000	4000	1500	2000	1000	2000	3000	2000	2000	2000
Курс НБУ на дату оплати, середній курс валюти на балансі	5,25	5,13	5,4	5,3	5,05	5,15	5,10	5,03	5,18	5,02

Приклад розв'язання задачі

Підприємство перераховує постачальнику матеріалів аванс в сумі 2000 дол. США за курсом НБУ — 5,3 грн. за долар, матеріали одержані на суму 3000 дол. за курсом НБУ 5,40 грн. за долар. Остаточна оплата матеріалів відбулася в наступному кварталі. Курс НБУ на кінець кварталу склав 5,35 грн. за долар., курс НБУ на момент оплати – 5,2 грн. за долар.

На митниці були сплачені:

- ПДВ – 20%;
- мито – 3%;
- митний збір – 0,3%.

Відобразимо ці події в бухгалтерському обліку (табл. 6).

10. Під офертою розуміють:

- пропозицію про укладання договору, що містить його істотні умови;
- згоду адресата, дану у встановлений;
- вільна оферта.

Література: 1,2,3,4,8,16,17,19.

Тема 3. Облік валютних операцій

Поняття «операція в іноземній валюті». Принцип єдиного грошового вимірника. Первинне визнання операції в іноземній валюті. Особливості відображення монетарних та немонетарних статей. Порядок відображення авансів. Курсові різниці: поняття, порядок визначення і відображення в обліку. Особливості відображення в податковому обліку доходів, одержаних в іноземній валюті. Особливості відображення в податковому обліку витрат, понесених в іноземній валюті. Порядок визначення балансової вартості іноземної валюти. Рахунки в банках в іноземній валюті: види, порядок відкриття, відображення операцій в бухгалтерському обліку.

Ключові терміни:

Принцип єдиного грошового вимірника - принцип, згідно з яким вимірювання і узагальнення всіх господарських операцій здійснюються в єдиній грошовій одиниці – гривні.

Валютний курс – встановлений НБУ курс грошової одиниці України до грошової одиниці іншої країни.

Офіційний курс національної грошової одиниці (гривні) встановлюється Національним банком України на підставі результатів торгів валютними цінностями на Міжбанківському валютному ринку.

Вільноконвертована валюта – (ВКВ) національна валюта, яка вільно і необмежено обмінюється на інші іноземні валюти.

Валюта з обмеженою конвертованістю – національна валюта, що функціонує в межах країни і служить засобом платежу за товари, послуги та по інших розрахунках, якщо це обумовлено договором.

Кліринг – це форма міжнародних безготівкових розрахунків, за якої заборгованості країн один одному погашаються взаємними зустрічними платіжними зобов'язаннями (чеками, переказами та ін.), таким чином, розрахунок шляхом заліку взаємних вимог, зобов'язань без оплати готівкою.

ЄВРО – єдина колективна валюта, введена з 1 січня 1999 року країнами Європейського союзу.

Монетарні статті – статті балансу про грошові кошти, а також про такі активи і зобов'язання, які будуть одержані або сплачені у фіксованій (або визначеній) сумі грошей чи їх еквівалентів.

Немонетарні статті – статті балансу, що не є монетарними.

Курсова різниця – різниця між оцінками однакової кількості одиниць іноземної валюти при різних валютних курсах.

Визначення курсових різниць за монетарними статтями в іноземній валюті проводиться:

- на дату здійснення розрахунків;

- на дату балансу (тобто останній день звіного періоду).

Транзитний валютний рахунок – це рахунок, призначений для зарахування валютної виручки підприємства.

Поточний валютний рахунок – призначений для проведення безготівкових і готівкових розрахунків в іноземній валюті при здійсненні поточних операцій, визначених законодавством України.

Позиковий валютний рахунок – рахунок, що відкривається для отримання банківських позик в іноземній валюті незалежно від наявності поточного рахунку в банку кредитора.

Депозитний валютний рахунок – рахунок, що відкривається фізичним та юридичним особам (резидентам та нерезидентам) для зарахування на нього валютних депозитів з поточного рахунку з наступним поверненням суми основного депозиту та нарахованих відсотків по закінченню строку депозитного договору.

Контрольні запитання:

1. Що таке валютний курс?
2. Як відображаються операції в іноземній валюті при первинному визнанні?
3. Що таке монетарні й немонетарні статті?
4. Що таке курсові різниці, в яких випадках вони відображаються?
5. Які особливості відображення курсових різниць в бухгалтерському обліку?
6. Назвати види поточних операцій в іноземній валюті?
7. Розкрити порядок здійснення аналітичного ат синтетичного обліку розрахункових операцій в іноземній валюті.
8. Які валютні рахунки є обов'язковими для підприємств, які здійснюють зовнішньоекономічну діяльність?
9. Види валютних рахунків, їх особливості.
10. Задачі та об'єкти бухгалтерського обліку зовнішньоекономічної діяльності.

Тести для самоконтролю:

1. До монетарних статей відносяться:

- а) заборгованість по розрахунках за авансами;
- б) основні засоби;
- в) кредиторська заборгованість за бартерними операціями;
- г) фінансові інвестиції в іноземній валюті, якщо їх повернення у валюті гарантоване законодавством країни перебування.

2. Курсові різниці визначаються:

- а) тільки за монетарними статтями;
- б) тільки за немонетарними статтями;
- в) за монетарними і немонетарними статтями;
- г) за монетарними статтями та деякими немонетарними статтями.

3. До немонетарних статей відносяться:

- а) несплачений статутний капітал;
- б) векселі видані, виражені в іноземній валюті;
- в) кредиторська заборгованість за бартерними операціями;
- г) дебіторська заборгованість, що підлягає погашенню в іноземній

Приклад розв'язання задачі

Підприємство здійснює продаж 3000 дол. Валютний курс на дату отримання валюти і списання її з валютного рахунку складає 5,22 грн./дол. Курс продажу валюти на міжбанківській валютній біржі складає 5,26 грн./дол. Валютний курс на момент продажу – 5,25 грн./дол, балансова вартість валюти для податкового обліку складає 3000 x 5,2 = 15 600 грн. (середній курс валюти, що знаходиться на балансі, рівний 5,2 грн./дол.). Комісійна винагорода банку складає 2% від вартості проданої валюти.

Відобразимо ці операції в обліку (табл.4).

Таблиця 4

№	Змістооперації	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.	ВД, грн.	ВВ, грн.
		дебет	кредит			
1	2	3	4	5	6	7
1	Списання з валютного рахунку іноземної валюти для продажу (3000 x 5,22 = 15660)	334	312	3000\$ 15660,0	—	—
2	Відображення у складі доходу суми гривень, одержаної від продажу іноземної валюти (5,26 x 3000 = 15 780)	377	711	15780,0	15780,0	—
3	Зарахування на розрахунковий рахунок суми гривень, одержаної від продажу іноземної валюти, за вирахуванням комісійної винагороди банку	311	377	15464,4	—	—
4	Відображення у складі витрат поточного періоду суми комісійної винагороди банку (3000 x 5,26 x 0,02 = 315,6)	942	377	315,6	—	315,6
5	Відображення курсової різниці між вартістю списаної з поточного рахунку валюти, розрахованої по курсу на дату списання, і вартістю цієї валюти, розрахованої по валютному курсу на момент продажу (3000 x 5,25 - 3000 x 5,22 = 90)	334	714	90,0	—	—
6	Списання собівартості проданої валюти; у податковому обліку балансова вартість віднесена до ВВ (3000 x 5,25 = 15750,0)	942	334	15750,0	—	15600
7	Відображення фінансового результату	714	79	90,0	—	—
		711	79	15780,0	—	—
		79	942	15750,0	—	—
		79	942	315,6	—	—

Задача №3

Для виконання цієї задачі слід звернутися до вихідних даних, наведених у табл. 5. На основі цих даних необхідно:

- скласти журнал реєстрації господарських операцій підприємства;
- здійснити необхідні розрахунки;

комерційним курсом МБВР;

- збору до пенсійного фонду, що платиться при придбанні валюти у розмірі 1,3% від суми гривень, сплачених за придбання валюти;
- комісійної винагороди банку.

Сума гривень, необхідних для придбання валюти, дорівнює:
 $2400 \times 5,35 + (2400 \times 5,35) \times 1,3\% + 50 = 13056,92$ грн.

Таблиця 2

N	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.	ВД, грн.	ВВ, грн.
		дебет	кредит			
1	2	3	4	5	6	7
1	Переказ гривень на придбання 2400 дол.	333	311	13056,92	—	—
2	Зарахування придбаної валюти на рахунок підприємства по курсу НБУ 5,2 грн./дол.	312	333	2400\$ ----- 12480,0	—	—
3	Переказ комісійного збору банку	685	333	50,0	—	—
4	Списання комісійного збору на витрати	92	685	50,0	—	50,0
5	Переказ 1,3% до Пенсійного фонду України	651	333	166,92	—	—
6	Списання пенсійного збору на витрати	92	651	166,92	—	166,92
7	Віднесена на витрати різниця між курсом НБУ та курсом МБВР на дату придбання валюти	949	333	360,0	—	—
8	Віднесено витрати на фінансовий результат	79	92	342,0	—	—
		79	949	360,0	—	—

Задача № 2

Для виконання цієї задачі слід звернутися до вихідних даних, наведених у табл. 3.

На основі цих даних необхідно:

- скласти журнал реєстрації господарських операцій підприємства;
- здійснити потрібні розрахунки;
- відобразити в системі бухгалтерського та податкового обліку і проаналізувати фінансовий результат від операцій.

Таблиця 3

Зміст операції	Варіанти									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
Продаж валюти										
Перераховано для продажу валюту, дол.	4000	6000	5500	2000	8000	4500	5000	7000	15000	20000
Курс НБУ на дату отримання та списання валюти з рахунку	5,2	5,35	5,1	5,3	5,28	5,33	5,30	5,35	5,0	5,45
Курс продажу валюти на валютній біржі	5,25	5,3	5,15	5,25	5,3	5,35	5,4	5,3	5,15	5,4
Курс НБУ на момент продажу валюти	5,3	5,4	5,35	5,35	5,25	5,3	5,35	5,2	5,25	5,3
Комісійна винагорода банку	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%

валюті.

4. Іноземна валюта на транзитному рахунку може бути власником:

- а) використана на відрядження;
- б) перерахована на поточний рахунок;
- в) перерахована постачальнику;

5. Синтетичний облік іноземної валюти ведеться:

- а) в національній валюті за курсом НБУ;
- б) в іноземній валюті;
- в) в іноземній та національній валюті за курсом НБУ.

6. Аналітичний облік іноземної валюти ведеться:

- а) в національній валюті за курсом НБУ;
- б) в іноземній валюті;
- в) в іноземній та національній валюті за курсом НБУ.

7. Згідно плану рахунків, розрахунки з іноземними постачальниками враховуються на рахунку:

- а) 362;
- б) 632;
- в) 622.

8. Згідно плану рахунків, авансові внески розрахунки іноземним постачальникам враховуються на рахунку:

- а) 362;
- б) 3772;
- в) 3712.

9. Згідно плану рахунків, розрахунки з іноземними кредиторами по довгострокових кредитах враховуються на рахунках:

- а) 602;
- б) 502;
- в) 606;

10. Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про операції в іноземних валютах визначаються:

а) Законом України «про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні»;

б) П(С)БО №21 «Вплив змін валютних курсів»;

в) Декретом КМУ «Про систему валютного регулювання та валютного контролю».

Література: 1,2,3,4, 16,19

Тема 4. Облік розрахункових операцій

Поняття міжнародних розрахунків. Види і порядок відкриття валютних рахунків. Здійснення операцій з придбання та продажу іноземної валюти. Строки проведення розрахунків у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Ліцензування операцій із іноземною валютою. Розрахунки чеками в іноземній валюті. Розрахунки за акредитивами. Облік розрахункових операцій.

Ключові терміни:

Розрахунки в міжнародній торгівлі – це система регулювання платежів по грошових зобов'язаннях та вимогах, що виникають між державами, юридичними особами та громадянами різних країн на основі економічних, політичних, науково-технічних, культурних та інших відносин.

Банківський переказ – це доручення банку своєму банку-кореспонденту виплатити певну суму грошей за розпорядженням і за рахунок

переказодавця іноземному отримувачу (бенефіціару) із зазначенням способу відшкодування банку-платнику виплаченої ним суму.

Чекодавець – юридична особа – нерезидент або фізична особа – нерезидент, яка видає іншій особі чек, який підписує;

Чекоутримувач (отримувач, власник) – будь-яка фізична або юридична особа, яка має право отримати кошти за чеком.

Інкасо – банківська операція, за допомогою якої банк (установа) одержує кошти від платника, що призначені для виплати за чеком чекоутримувачу. Приймання чеків на інкасо до банку (установи) для одержання платежу вважається пред'явленням чеку до сплати (платежу).

Дорожній чек – паперовий розрахунковий документ, що виражений в іноземній валюті й використовується як засіб міжнародних розрахунків неторговельного характеру і є грошовим зобов'язанням чекодавця виплатити зазначену в чеку суму чекоутримувачу (власнику), підпис якого проставляється в зазначеному місці під час продажу.

Акредитив – умовне грошове зобов'язання, що надається банком-емітентом за дорученням та з інструкціями клієнта – наказодавця акредитива (та від його імені) або від власного імені, здійснити платіж на користь одержувача коштів чи визначеної ним особи бенефіціара або акцептувати і сплатити виставлені бенефіціаром переказні векселі (тратти), або уповноважити інший банк провести такий платіж, або акцептувати і сплатити переказні векселі (тратти), або надати повноваження іншому банку здійснити неогоціацію (купити або врахувати переказні векселі) проти передбачених документів з урахуванням дотримання умов акредитива.

Комерційний кредит – кредитування експорту, при якому експортер надає іноземному покупцю відстрочку платежу за угодою.

Вексельний кредит – кредитування експорту (або імпорту) під виданий або отриманий акцептований вексель.

Кредит по відкритому рахунку – представляє собою кредит у формі відстрочки платежу по експорту цінностей.

Факторинг – форма кредитування експорту, при якій розрахунки з експортером здійснює посередник (як правило, банк), який за певну комісію і банківський процент викупає платіжні документи експортера.

Форфейтинг – форма кредитування експорту банком (або фінансовою компанією) шляхом купівлі ним векселів та інших боргових зобов'язань по зовнішньоторгових операціях.

Акцептний кредит – полягає в акцепті банком векселя, який стає гарантією оплати експорту.

Овердрафт – форма кредитування експорту, за якою банк списує грошові кошти з рахунку клієнта понад залишок коштів на рахунку, наслідком чого є дебетове сальдо по розрахунках у клієнта.

Контрольні запитання:

1. Загальна характеристика міжнародних розрахунків.
2. Які цінності відносяться до валютних цінностей?
3. Який порядок відкриття рахунків в іноземній валюті?

3. Зміст завдань та методичні вказівки до виконання контрольної роботи

Основна мета контрольної роботи – закріплення навчального матеріалу, який студент повинен вивчити самостійно. Відповідно до навчального плану студент мусить виконати одну контрольну роботу за індивідуальним варіантом. Контрольну роботу виконують у зошиті або набирають на комп'ютері.

Контрольна робота містить два завдання: теоретичне і практичне.

Контрольне завдання з практичної частини виконують відповідно до свого варіанта і методичних вказівок до розв'язання завдань.

Контрольне завдання з теоретичної частини виконують відповідно до номера варіанта (згідно з останньою цифрою залікової книжки). Виклад питання в контрольній роботі повинен ґрунтуватися на знаннях студента, якими він оволодів у процесі самостійної роботи над курсом.

3.1 Практичні завдання

Задача № 1

Для виконання цієї задачі слід звернутися до вихідних даних, які наведені у таблиці 1.

На основі цих даних необхідно:

- скласти журнал реєстрації господарських операцій підприємства;
- здійснити необхідні розрахунки;
- відобразити в системі бухгалтерського та податкового обліку і проаналізувати фінансовий результат від операцій.

Таблиця 1

Зміст операції	Варіанти									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
Придбання валюти										
Перераховані гривні для придбання валюти:										
Комісійна винагорода банку склала 50 грн., збір до Пенсійного фонду склав 1,5%.	8000 дол.	12000 дол.	5000 дол.	7000 дол.	4000 дол.	9000 дол.	11000 дол.	10000 дол.	6000 дол.	5500 дол.
Курс МБВР	5,1	5,02	5,2	5,25	5,15	5,35	5,0	5,14	5,20	5,12
Курс НБУ на дату надходження валюти	5,0	4,95	5,15	5,2	5,02	5,30	4,95	5,10	5,12	5,11

Приклад розв'язання задачі

Підприємство подало заяву до банку на придбання 2400 дол. за договірним курсом МБВР 5,35 грн./\$1. Курс НБУ на дату надходження валюти склав 5,2грн./\$1. Комісійна винагорода банку дорівнює 50 грн., збір до Пенсійного фонду склав 1,3%. Відобразимо ці події в обліку. Перш за все треба визначити суму гривень, необхідних для придбання валюти у розмірі 2400 дол.

Сума гривень, необхідних для придбання валюти, складається із:

- суми гривень, що платяться за придбання самої валюти за

2. Яким чином в балансі відображаються статі активу та пасиву виражені в іноземній валюті?
3. Яким чином у Звіті про фінансові результати відображаються доходи та втрати від курсових різниць?
4. В чому полягає особливість складання інших форм фінансової звітності підприємства-суб'єкта ЗЕД?
5. Які форми статистичної звітності повинні складати підприємства-суб'єкта ЗЕД?
6. Який порядок декларування валютних цінностей, доходів та майна, що знаходиться за межами України?

Тести для самоконтролю:

1. На підприємствах з іноземними інвестиціями при обліку статутного капіталу перерахунку при зміні курсу валюти підлягають:

- а) сума зареєстрованого статутного капіталу;
- б) сума заборгованості учасників по внесках до статутного капіталу;
- в) сума отриманого прибутку.

2. Внески засновника до статутного капіталу оподатковуються:

- а) за загальними вимогами щодо імпорتنих операцій;
- б) надається відстрочка по сплаті всіх видів митних платежів;
- в) звільняється від сплати окремих митних платежів за дотримання певних умов.

3. Зобов'язання підприємства це:

а) ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до отримання економічних вигід у майбутньому;

б) заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій і погашення якої, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють в собі економічні вигоди;

в) частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань.

4. Відображенню у Балансі (форма №1) підлягають:

- а) довгострокові фінансові інвестиції;
- б) дебіторська заборгованість з нарахованих доходів;
- в) векселі видані;
- г) всі відповіді правильні.

5. Порядок складання та зміст форм фінансової звітності для представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності встановлюються :

- а) П(С)БО 21;
- б) П(С)БО 25;
- в) П(С)БО 22;
- г) П(С)БО 20.

Література: 1,2,3,6,16,17,19.

4. Види міжнародних розрахунків.
5. Які обмеження існують при здійсненні розрахунків в іноземній валюті?
6. Який строк проведення розрахунків в іноземній валюті?
7. Порядок здійснення розрахунків чеками.
8. Порядок здійснення розрахунків акредитивом. Види акредитивів.
9. Порядок здійснення інкасо. Види розрахунків інкасо.
10. Порядок здійснення розрахунків векселями. Види векселів, вимоги до їх покриття.
11. Порядок здійснення розрахунків з нерезидентом готівкою.
12. Фактори, які впливають на здійснення і вибір міжнародних розрахунків.
13. Які існують недоліки під час застосування різних видів міжнародних розрахунків?

Тести для самоконтролю:

1. Підставою для купівлі іноземної валюти на міжбанківському валютному ринку України резидентами при здійсненні неторговельних операцій вважаються такі документи:

- а) заява на придбання валюти;
- б) документи не подаються;
- в) договір з нерезидентом, вантажна митна декларація;
- г) заявки з розрахунком витрат на відрядження за кордон, на експлуатаційні витрати транспортних засобів, які виконують рейси за кордон.

2. Платіжні засоби в іноземній валюті, призначені для міжнародних розрахунків називаються:

- а) документарний акредитив;
- б) девіз;
- в) вексель.

3. Акредитив виставляється для розрахунків:

- а) з банком;
- б) з одним постачальником;
- в) незалежно від кількості постачальників.

4. З операцій з придбання валюти стягується:

а) збір на обов'язкове пенсійне страхування у розмірі 1,3% від суми гривень, витрачених на придбання валюти без урахування комісійної винагороди по цих операціях;

б) збір на обов'язкове пенсійне страхування у розмірі 1,3% від суми гривень, витрачених на придбання валюти з урахуванням комісійної винагороди по цих операціях;

в) не стягуються збори;

г) збір на обов'язкове пенсійне страхування у розмірі 1 % від суми гривень, витрачених на придбання валюти без урахування комісійної винагороди по цих операціях.

5. Отримання індивідуальної ліцензії НБУ не передбачене при проведенні наступних валютних операцій:

а) здійснення платежів в іноземній валюті за межі України на виконання обов'язків перед нерезидентами з оплаті продукції, послуг, робіт;

б) надання і отримання резидентами кредитів в іновалюті у випадках, якщо терміни і суми таких кредитів перевищують встановлені законодавством межі;

в) використання іновалюті на території України як засобу платежу або як застави;

г) здійснення інвестицій за кордон спадщині.

6. Операції з придбання валюти проводяться підприємствами:

а) самостійно на міжбанківському валютному ринку;

б) самостійно у будь-якому пункті обміну валют;

в) через уповноважені банки у пункті обміну валют;

г) виключно на міжбанківському валютному ринку через уповноважені банки.

7. Розрахунки у формі інкасо:

а) мають важелі впливу на імпортера з метою прискорення оплати документів;

б) не мають важелі впливу на імпортера з метою прискорення оплати документів;

в) це не має значення, бо банк контролює своєчасне отримання платежу.

8. Облік розрахунків акредитивами у разі відкриття покритого акредитиву ведеться на такому рахунку:

а) 313; б) 601; в) 501.

9. Облік розрахунків акредитивами у разі відкриття непокритого акредитиву ведеться на такому рахунку:

а) 314; б) 602; в) 502.

Література: 1,2,3,8,16,19.

Тема 5. Загальні вимоги до експортно-імпортних операцій

Види цін, що застосовуються в зовнішньоекономічній діяльності. Порядок формування цін на експортні та імпортні товари. Митні процедури та порядок формування митної вартості. Документальне забезпечення експортно-імпортних операцій. Обмеження строків розрахунків за експортно-імпортними операціями.

Ключові терміни:

Світові ціни – це ціни великих комерційних угод, які укладаються в найголовніших центрах світової торгівлі, що передбачають окремі, не пов'язані експортні та імпортні операції.

Єдиний митний тариф України – це систематизоване зведення ставок мита, яким оподатковуються товари та інші предмети, що ввозяться на митну територію України або вивозяться за межі її території.

Контрактна вартість – це продажна вартість експортних товарів у валюті контракту відповідно до базисних умов поставки.

Фактурна вартість – це вартість, яка фактично оплачена або підлягає оплаті або має бути компенсована зустрічним надходженням товарів і яка

Тема 12. Звітність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності

Фінансова звітність: Баланс за формою №1, Звіт про фінансові результати, Звіт про рух грошових коштів, Звіт про власний капітал, Примітки до річної фінансової звітності. Статистична звітність: Звіт про експорт (імпорт) товарів, які не проходять митне декларування, Звіт про придбання (продаж) товарів для забезпечення життєдіяльності транспортних засобів. Декларація про валютні цінності. Декларація з податку на прибуток підприємства. Звітність представництв іноземних підприємств.

Ключові терміни:

Бухгалтерський баланс – є способом економічного групування і узагальненого відображення у грошовій оцінці стану господарських засобів за складові і розміщенням та за джерелами їх утворення і цільовим призначенням на певну дату.

Активи – це ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до отримання економічних вигід у майбутньому.

Зобов'язання – це заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій і погашення якої, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють в собі економічні вигоди.

Власний капітал – це частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань.

Фінансова (бухгалтерська) звітність складається з Балансу (Ф – 1), Звіту про фінансові результати (Ф – 2), Звіту про рух грошових коштів (Ф – 3), Звіту про власний капітал (Ф – 4), Приміток до фінансової звітності (річними є Ф – 3, Ф – 4, Примітки).

Податкова звітність підприємства по основних податках та платежах до бюджету і позабюджетних фондів. Звітні дані ґрунтуються на даних обліку з коригуванням за вимогами податкового законодавства.

Звітність по обов'язкових зборах на заробітну плату до органів соціального страхування.

Спеціальна звітність подається з окремих питань за рішенням уряду по певних показниках діяльності підприємства (наприклад, перевищення фонду оплати праці для підприємств-монополістів та інше).

Статистична звітність – термін та форми подання встановлюються державним органами статистики, показники визнаються як в грошових так і натуральних вимірах.

Операційна діяльність – основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, яка не є інвестиційною та фінансовою.

Інвестиційна діяльність – придбання та реалізація тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є частиною грошових коштів та їх еквівалентів.

Фінансова діяльність – діяльність, яка призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталу підприємства.

Контрольні запитання:

1. Який порядок нарахування, оподаткування та відображення в обліку дивідендів, що виплачуються іноземному інвестору?

9. Які вільні економічні зони існують в Україні?

Література: 1,2,3,6,16,17,19.

Тести для самоконтролю:

1. Вільна економічна зона це:

а) частина території держави, на якій вводиться спеціальний (пільговий податковий, валютно-фінансовий, митний тощо) режим економічної діяльності;

б) частина національної території країни, на якій встановлюється спеціальний правовий режим економічної діяльності та порядок застосування законодавства країни.;

в) частина території держави на межі з іншими країнами, де діє спрощений порядок перетину кордону та торгівлі.

2. Офшорна зона це :

а) частина національної території країни, на якій встановлюється спеціальний правовий режим економічної діяльності та порядок застосування законодавства країни.;

б) частина території держави на межі з іншими країнами, де діє спрощений порядок перетину кордону та торгівлі.

в) країна або територія, законодавство якої дозволяє реєстрацію та функціонування офшорних компаній, що створюють прибуток з джерел, які діють поза країною або територією реєстрації.

3. За місцем розташуванням розрізняють такі вільні економічні зони:

а) комплексні;

б) внутрішні;

в) анклавні;

г) локальні.

4. Основними ознаками офшорної компанії є те, що вона::

а) не веде комерційної діяльності на території де вона зареєстрована;

б) звільнена від податків або сплачує податок по зниженій (фіксованій) процентній ставці;

в) має статус нерезидента або звільненого як такого, що не веде на даній території комерційну діяльність, резидента;

г) всі відповіді правильні.

5. Іноземна компанія, яка зареєстрована в офшорних центрах країн має право:

а) вести комерційну діяльність тільки за кордоном;

б) укладати угоди з місцевими фізичними особами (мешканцями зони) або юридичними особами (резидентами);

в) займатися діяльністю і поза країною і на території реєстрації.

6. Основними ознаками офшорної компанії є те що вона:

а) не веде комерційної діяльності на території, де вона зареєстрована;

б) звільнена від сплати податків;

в) наявність посередника (секретарської компанії) в країні реєстрації;

Література: 1,2,3,6,16,17,19.

вказується в рахунку-фактурі, відповідно до умов зовнішньоекономічного договору (контракту) купівлі-продажу.

Митна вартість імпортного товару – це фактурна вартість товару, визначена в національній валюті шляхом перерахунку суми в іноземній валюті за курсом НБУ на дату імпорту.

Митна вартість експортного товару – це фактурна вартість в перерахунку за курсом НБУ на дату подання вантажної митної декларації з урахуванням транспортних витрат до митної території України.

Мито – обов'язковий снесок, який стягується митними органами України при ввезенні товарів на митну територію країни або вивезенні товару з цієї території та який є невід'ємною умовою такого вивезення та ввезення.

Митна територія – територія, на яку розповсюджується юрисдикція митних органів у сфері регулювання митної справи.

Митний тариф – це зведення ставок мита, що застосовується до товарів, які переміщуються через митний кордон та систематизація відповідно до Товарної номенклатури зовнішньоекономічної діяльності.

Вантажна митна декларація – заява, що містить відомості про товари та інші предмети і транспортні засоби та мету їх переміщення через митний кордон України або про зміну митного режиму щодо цих товарів, а також інформацію, необхідну для здійснення митного контролю, митного оформлення, митної статистики, нарахування митних платежів.

Митний брокер – юридична чи фізична особа, яка відповідно до законодавчих актів України здійснює декларування на підставі договору з власником вантажу та уповноваженим Державним митним комітетом України на таку діяльність.

Декларант – юридична чи фізична особа, яка здійснює декларування товарів чи інших предметів.

Товарна партія – певна кількість однорідного товару, відправлена за одним контрактом в одному напрямку, оформлена одним транспортним документом та відфактурована постачальником за одним рахунком.

Сертифікат походження – це своєрідна декларація країни, в якій був виготовлений товар. Він необхідний для підтвердження виготовлення товару.

Контрольні запитання:

1. Які ціни застосовуються у зовнішньоекономічній діяльності?
2. Які існують види знижок у світовій торгівлі?
3. Як розраховується митна вартість імпортованих товарів?
4. Як розраховується митна вартість товарів, що планується експортувати?
5. Які види мита застосовується у сфері ЗЕД?
6. Які первинні документи застосовуються в зовнішньоекономічній діяльності?
7. Яку інформацію містить сертифікат походження товару?
8. Основні вимоги до проведення процедур декларування.
9. Порядок оформлення ВМД.
10. Порядок нарахування ПДВ та акцизного збору.

Тести для самоконтролю:

1. За формами продажу ціни бувають:

- а) біржові; б) оптові; в) розрахункові.

2. За базою нарахування ціни бувають:

- а) світові; б) реальні; в) роздрібні.

3. Фактурна вартість це:

а) вартість у валюті контракту, відповідно до базисних умов постачання;

б) вартість, зазначена в супроводжувальних документах;

в) вартість, зазначена в ВМД, згідно курсу НБУ.

4. Базою нарахування ПДВ є:

а) митна вартість товару, сума сплаченого акцизного збору, ввізне мито;

б) фактурна вартість товару, митний збір, сума сплаченого акцизного збору, ввізне мито;

в) митна вартість товару, сума сплаченого акцизного збору, ввізне мито, митний збір.

5. Мито за способом нарахування буває:

а) адвалорне; в) компенсаційне;

б) фіскальне; г) конаенційне.

6. Ставки мита бувають:

а) постійні; б) спеціальні; в) імпортні.

7. До банківської документації належать:

а) рахунок фактура;

б) заява на переказ валюти;

в) позова заява до суду.

8. До супроводжувальної документації відносять:

а) сертифікат про походження товару;

б) сертифікат якості товару;

в) розрахункова специфікація;

г) страховий поліс.

9. До розрахункової документації відносять:

а) сертифікат про походження товару;

б) сертифікат якості товару;

в) розрахункова специфікація;

г) страховий поліс.

10. До транспортних документів належать:

а) сертифікат про походження товару;

б) сертифікат якості товару;

в) розрахункова специфікація;

г) страховий поліс.

Література: 1,2,3,4, 8,16,19.

Тема 6. Облік імпортних операцій

Поняття імпортних операцій. Обмеження на здійснення імпорту. Митні процедури і порядок формування митної вартості. Порядок нарахування

Тема 11. Облік у вільних економічних та офшорних зонах

Поняття, види та порядок створення вільних економічних зон. Функціонування вільних економічних зон в Україні. Поняття та види офшорних компаній. Порядок ведення бухгалтерського обліку з підприємствами, зареєстрованими в офшорних зонах.

Ключові терміни:

Вільна економічна зона – частина національної території країни, на якій встановлюється спеціальний правовий режим економічної діяльності та порядок застосування законодавства країни.

Зовнішньоторгівельні зони – частина території країни, де товари іноземного походження можуть зберігатись, купуватись та продаватись без сплати мита та митних зборів або з її відстрочкою.

Комплексні виробничі зони – частина території держави, на якій вводиться спеціальний (пільговий податковий, валютно-фінансовий, митний тощо) режим економічної діяльності.

Науково-технічні зони – вільні економічні зони, спеціальний правовий режим яких орієнтований на розвиток наукового та виробничого потенціалу, досягнення нової якості економіки шляхом стимулювання фундаментальних досліджень, з подальшим втіленням результатів наукових розробок у виробництво.

Туристично-рекреаційні зони – вільні економічні зони, що створюються в регіонах, що мають багатий природний, рекреаційний та історично-культурний потенціал.

Зона прикордонної торгівлі – частина території держави на межі з іншими країнами, де діє спрощений порядок перетину кордону та торгівлі.

Податкові пільги – звільнення ві квот, мита та інших податків та зборів.

Офшорна зона (центр) – країна або територія, законодавство якої дозволяє реєстрацію та функціонування офшорних компаній, що створюють прибуток з джерел, які діють поза країною або територією реєстрації.

Офшорні компанії – іноземні компанії, які зареєстровані в офшорних центрах країн, що надають їм особливі пільги. Такі компанії мають право на діяльність тільки за кордоном.

Контрольні запитання:

1. Які передумови створення вільних економічних зон ?
2. Які принципи функціонування вільних економічних зон ?
3. Які передумови створення вільних економічних зон в Україні?
4. Які особливості ведення обліку зовнішньоекономічних операцій з підприємствами, зареєстрованими в офшорних зонах?
5. Особливості функціонування офшорних компаній на Кіпрі та у Великобританії.
6. Особливості функціонування офшорних компаній у Швейцарії.
7. Які переваги функціонування компаній у вільних економічних зонах ?
8. Який порядок реєстрації офшорної компанії?

продукції повністю або частково в країну замовника, або вивозом у третю країну;

б) готова продукція, визначена, як кінцевий результат переробки в контракті між замовником та виконавцем;

в) сировина, придбана для подальшої реалізації;

г) правильні відповіді б) і в).

2. До давальницької сировини належать:

а) сировина, матеріали, напівфабрикати;

б) земля, дорогоцінні метали;

в) комплектуючі вироби, енергоносії;

г) правильні відповіді а) і в).

3. Право власності на імпортовану давальницьку сировину для виготовлення готової продукції належить:

а) виробнику готової продукції;

б) іноземному замовнику;

в) тому й другому в момент переробки.

4. Строк здійснення операції з переробки давальницької сировини з моменту оформлення ВДМ на давальницьку сировину має бути:

а) не більше 180 календарних днів;

б) не більше 90 календарних днів;

в) не більше 60 календарних днів.

5. Ввезена для переробки давальницька сировина у бухгалтерському обліку виконавця відображається на рахунку:

а) 022;

в) 201;

б) 05;

г) 023.

6. Вивезена для переробки давальницька сировина для її переробки у бухгалтерському обліку замовника відображається на рахунку:

а) 022;

в) 201;

б) 05;

г) 206.

7. Контроль за виконанням операції з переробки давальницької сировини, яка була закуплена на митній території України покладається на:

а) ДПА виконавця;

б) митницю експортера;

в) митницю імпортера.

8. Витрати з оплати послуг сторонніх організацій з переробки сировини у замовника відображаються по дебету рахунку:

а) 23;

в) 26;

б) 281;

г) 206.

9. Готова продукція, виготовлена з давальницької сировини, відображається на рахунку:

а) 23;

в) 26;

б) 281;

г) 023.

Література: 1,2,3,6,16,17,19.

митних платежів – мита, митного збору. Документальне забезпечення імпортованих операцій. Порядок складання вантажної митної декларації. Бухгалтерський облік здійснення імпортованих операцій. Оподаткування імпортованих операцій: оподаткування податком на прибуток, оподаткування податком на додану вартість, порядок видачі та подальшого обліку податкового векселя.

Ключові терміни:

Імпорт – це придбання українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності віноземних суб'єктів господарської діяльності товарів звезенням їх на територію України, включаючи придбання товарів, призначених для споживання установами і організаціями України, розташованими за її межами

Імпортована операція – комерційна діяльність, пов'язана із закупівлею і ввезенням до України іноземних товарно-матеріальних цінностей для їх подальшої реалізації на внутрішньому ринку або використання у виробничо-господарській діяльності.

Короткострокове обмеження імпорту – обмеження імпорту на термін не більше 180 днів.

Митний бар'єр – обмеження імпорту, метою якого є перешкода ввезенню імпортованих товарів за допомогою завищення ввізного митного збору.

Демпінг – ввезення на митну територію України товарів за ціною, нижче цін на подібний товар в країні-експортері, що спричиняє за собою негативний вплив на вітчизняних виробників. Для усунення демпінгу держава може проводити антидемпінгову політику шляхом встановлення антидемпінгового мита.

Антидемпінгове мито – додаткове мито на імпортовані товари, які ввозяться в країну за цінами нижче цін світового ринку або внутрішніх цін.

Фактурна вартість товару – це вартість, яка відображається у вантажній митній декларації в іноземній та національній валюті за курсом НБУ на дату її подання до митного органу.

Митна вартість імпортованого товару – фактурна вартість товару, визначена в національній валюті шляхом перерахунку суми в іноземній валюті за курсом НБУ на дату імпорту.

Облікова вартість імпортованого товару – це вартість, яка складається з фактурної вартості, витрат в іноземній валюті на доставку товару, сплачених мита, митного і акцизного збору.

Митний збір нараховується за митне оформлення імпортованого товару вартістю від 100 дол. США і вище, а також в оплату інших зборів.

Митний брокер (декларант) – юридична або фізична особа, яка відповідно до законодавчих актів України здійснює декларування товару на основі договору з власником вантажу і уповноваженим Державним митним комітетом України на таку діяльність.

Податковий вексель – письмове безумовне грошове зобов'язання платника податку сплатити до бюджету відповідну суму коштів у порядку й терміни, визначені цим Законом, що підтверджено комерційними

банками шляхом авалю, який видається платником на відстрочення сплати податку на додану вартість, яка справляється при імпорті товарів на митну територію України.

Контрольні запитання:

1. Що мається на увазі під імпортними операціями?
2. Які митні процедури при здійсненні імпортних операцій?
3. Які податки і збори сплачуються на митниці при імпортуванні товарів?
4. Які відмінності бухгалтерського і податкового обліку імпортних операцій?
5. За яким валютним курсом перераховується у валюту звітності контрактна вартість імпортних товарів, одержаних за попередньою оплатою?
6. У чому особливості оподаткування і відображення в обліку імпортних операцій за умовою видачі на митниці податкового векселя?
7. Як оформляється приймання імпортних товарів в разі виявлення дефектів або недостач?
8. Синтетичний облік імпортних операцій.
9. Аналітичний облік імпортних операцій.
10. Оподаткування імпортних операцій.

Тести для самоконтролю:

1. Сума авансу (попередньої оплати) в іноземній валюті при включенні/приєднанні у вартість придбаних активів перераховується із застосуванням валютного курсу:

- а) на дату виплати авансу;
- б) на дату отримання товарів;
- в) на кінець кварталу.

2. Якщо термін сплати зобов'язань по податковому векселю виникає після закінчення терміну подачі декларації до податкового органу за звітний (податковий) період, то:

- а) вексель вважається погашеним;
- б) платник податку не включає суму зобов'язань по векселю до складу податкових зобов'язань і погашає вексель шляхом перерахування коштів до бюджету;
- в) сума зобов'язань по такому податковому векселю включається до складу податкових зобов'язань платника в звітному (податковому) періоді;
- г) сума векселя не сплачується.

3. Підприємство придбало імпортний товар вартістю 2000 дол. на умовах 50% передплати. Курс НБУ на момент передплати 5,1 грн. за долар, курс НБУ на дату митного оформлення - 5,2 грн., на дату остаточної оплати-5,4 грн. Вартість імпортованого товару в бухгалтерському обліку складатиме:

- а) 10200;
- б) 10300;
- в) 10400;
- г) 10500.

сировини іноземним замовником, вивозу готової продукції за межі України, повернення нерезиденту давальницької сировини, вивозу давальницької сировини з України з метою переробки її в готову продукцію.

Ключові терміни:

Давальницька сировина – сировина, матеріали, напівфабрикати, що комплектують вироби, енергоносії, ввезені на територію України іноземним замовником або вивезені за її територію українським замовником для використання у виробництві готової продукції з подальшим поверненням продукції повністю або частково в країну замовника, або вивозом у третю країну.

Готова продукція – продукція (товар), вироблена з використанням давальницької сировини (крім тієї частини, що використовується для проведення розрахунків за її переробку) і визначена як кінцева у контракті між замовником і виконавцем.

Замовник – суб'єкт господарської діяльності, який надає давальницьку сировину для вироблення готової продукції.

Виконавець – суб'єкт господарської діяльності, який здійснює операції з давальницькою сировиною.

Операція з давальницькою сировиною – операція з переробки давальницької сировини, ввезеної на митну територію України (або придбані іноземним замовником за іноземну валюту в Україні) з метою отримання готової продукції за відповідну плату. При цьому вартість сировини повинна складати не менше 20% вартості виготовленої продукції.

Дозвіл митного органу – дозвіл, який надається протягом 15 днів з моменту прийняття заяви і містить резолюцією посадової особи митниці на заяві. В дозвілі вказується строк переробки давальницької сировини, який не має перевищувати 90 днів.

День завершення митного оформлення товарів у митному режимі переробки на митній території України – день оформлення вантажної митної декларації в цьому режимі, про що свідчить наявність на ній відбитку особистої номерної печатки посадової особи митного органу, який проводив митне оформлення.

Контрольні запитання:

1. Що являють собою операції з давальницькою сировиною?
2. Які особливості митного оформлення операцій з давальницькою сировиною?
3. Які особливості бухгалтерського обліку операцій з давальницькою сировиною?
4. Які особливості податкового обліку операцій з давальницькою сировиною?

Тести для самоконтролю:

1. Давальницька сировина – це:

а) сировина, яка ввезена на митну територію України іноземним замовником або вивезені за її територію українським замовником для використання у виробництві готової продукції з подальшим поверненням

контрактом;

- б) термін розрахунків не має перевищувати 90 днів;
- в) оцінка і виплата можливих збитків;
- г) правильні відповіді а) та б).

6. Індикативні ціни – це:

а) ціна, яка склалася на відповідний товар на ринку експортера або імпортера на момент здійснення експортної (імпортної) операції з урахуванням врахування умов постачання і умов здійснення розрахунків, визначених відповідно до законодавства України;

б) ціна, яка використовується при реалізації товарів населенню за допомогою підприємств оптової торгівлі;

в) ціна, яка не нижче за середньозважену ціну реалізації аналогічної продукції за будь-якою угодою купівлі-продажу, з будь-якою стороною протягом 30 календарних днів.

7. Особливості бухгалтерського обліку бартерних операцій:

а) відсутність грошових розрахунків з іноземним партнером ;

б) момент відвантаження продукції на експорт вважається моментом її реалізації;

в) облік розрахунків з іноземним партнером здійснюється на двох субрахунках 632 та 362;

г) усі відповіді правильні.

8. Оподаткування зовнішньоекономічного бартеру здійснюється за ставками:

а) 0%; г) оподатковується як операція купівлі-продажу

б) 20%; д) правильні відповіді а), б), г).

в) не оподатковується;

9. Під час здійснення бартерної угоди курсова різниця відноситься до рахунку:

а) 714; г) 974;

б) 945; д) не визначається.

в) 744;

10. У бухгалтерському обліку бартерна операція належить:

а) до монетарної статті;

б) до немонетарної статті;

в) на цю операцію П(С)БО 21 не впливає;

Література: 1,2,3,4,5,6,17,19.

Тема 10. Облік зовнішньоекономічних операцій з давальницькою сировиною

Основні поняття операцій з давальницькою сировиною. Учасники операцій з давальницькою сировиною. Особливості укладення договорів на переробку давальницької сировини. Митне оформлення операцій з давальницькою сировиною. Документальне оформлення операцій з давальницькою сировиною. Особливості бухгалтерського обліку операцій з давальницькою сировиною. Податковий облік операцій з давальницькою сировиною при умовах: ввезення на митну територію України давальницької

4. Якщо платник податку на дату поставки податкового векселя органу митного контролю має підтверджену податковим органом суму бюджетного відшкодування, яка дорівнює або більша ніж сума зобов'язання по такому векселю, то:

а) вексель вважається погашеним;

б) платник податку не включає суму зобов'язань по векселю до складу податкових зобов'язань і погашає вексель шляхом перерахування коштів до бюджету;

в) сума зобов'язань по такому податковому векселю включається до складу податкових зобов'язань платника в звітному (податковому) періоді;

г) сума векселя не сплачується.

5. При виявленні недостачі або дефекту товарів складається:

а) акт приймання і акт експертизи Торговельно-промислової палати;торгово-

б) акт інвентаризаційної комісії;

в) рекламний акт;

г) акт про списання товарів.

6. Податок на додану вартість, сплачений при імпортуванні товарів, у разі, якщо такі товари використовуються частково в оподатковуваних, частково в неоподатковуваних операціях, відображається наступним чином:

а) включається в податковий кредит;

б) включається у вартість товарів;

в) відшкодовується за рахунок відповідних джерел;

г) сума сплаченого податку включається в податковий кредит в частині частці використання таких товарів в оподатковуваних операціях звітного періоду.

7. Облікова ціна імпортованих товарів не включає:

а) контрактну вартість;

б) транспортно-заготівельні витрати, сплачені в інвалюті;

в) мито і митний збір;

г) курсову різницю.

8. Чи є правильним наступне твердження: Вартість імпортованих товарів, робіт, послуг може бути віднесена до валових витрат тільки за умови фактичного імпортування таких товарів (робіт, послуг):

а) так;

б) ні.

9. Видача податкового векселя відображається:

а) дебет 644 кредит 621;

б) дебет 643 кредит 621;

в) дебет 641 кредит 621;

г) інший варіант .

10. Податок на додану вартість визначається, виходячи з митної вартості товару, визначеної :

а) за курсом НБУ на дату передплати;

б) за курсом НБУ на дату ввезення товарів;

в) за курсом НБУ, що діяв на кінець операційного дня, що передувє дню, в якому товар (товарна партія) вперше підпадає під режим митного контролю;

г) за курсом НБУ на дату оприбуткування товарів.

Література: 1,2,3,4,16,19.

Тема 7. Облік експортних операцій

Поняття і умови здійснення експортних операцій. Документальне забезпечення митного оформлення товарів, що експортуються. Бухгалтерський облік експортних операцій. Особливості оподаткування експортних операцій: оподаткування податком на прибуток, оподаткування податком на додану вартість, розрахунку мита, митного і акцизного збору.

Ключові терміни:

Експорт – продаж продукції (робіт, послуг) українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності іноземним суб'єктам господарської діяльності з вивозом або без вивозу цих товарів за митну територію України, включаючи реекспорт.

Експортовані (вивезені) товари – це товари які вивезені платником податку за межі митної території України та їх вивезення (експорт) засвідчений відповідним чином оформленою митною декларацією.

Експорт послуг – не оподатковується за ставкою 0%: він може оподатковуватись за ставкою 20% або не оподатковуватись взагалі (підпункт 6.2.2. Закону України від 03.04.97р. №168/97-ВР «Про податок на додану вартість»).

Митний режим експорту – це обов'язковість сплати податків і зборів, встановлених на експортні товари та контроль фактичного вивезення товарів за межі митної території України.

Митна вартість експортного товару – це фактурна вартість в перерахунок за курсом НБУ на дату подання вантажної митної декларації з урахуванням транспортних витрат до митної території України.

ПДВ при експорті – відповідно до Закону України від 03.04.97р. №168/97-ВР «Про податок на додану вартість», більшість товарів при їх експорті з України обкладається нульовою ставкою податку на додану вартість.

Акцизний збір при експорті – відповідно до статті 5 Декрету Кабінетів Міністрів України від 26.12.92р. №18-92 «Про акцизний збір», при експортуванні підакцизних товарів (продукції) зі сплатою за них в іноземній валюті акцизний збір не стягується.

Контрольні запитання:

1. Які операції відносяться до експортних?
2. Які податки та збори сплачуються при експорті?
3. Які документи надаються митниці для здійснення експортної поставки?
4. Які відмінності бухгалтерського і податкового обліку експортних операцій?
5. У чому полягають особливості відображення в бухгалтерському обліку операцій з експорту робіт, послуг?

г) кредиторська заборгованість іноземному партнеру за товари, що імпортуються, має дорівнювати контрактній вартості відвантаженої на експорт продукції.

Контрольні запитання:

1. Що таке компенсаційна угода? Які її типи та ознаки?
2. З яких етапів складаються бартерні операції?
3. У чому особливості укладання зовнішньоекономічного бартерного договору?
4. Який порядок митного оформлення бартерних операцій?
5. Які особливості податкового і бухгалтерського обліку бартерних операцій?
6. Основні вимоги до бартерної угоди.
7. Що таке індикативна ціна?
8. Звичайна ціна на продукцію.

Тести для самоконтролю:

1. Міжнародний бартер - це:

- а) оферта, яка надсилається одночасно на одну й ту саму партію товару декільком можливим покупцям;
- б) продаж продукції іноземним суб'єктам та вивезення продукції за межі митного кордону України;
- в) операція, що включає експорт і імпорт товарів без грошової оплати і участі банків у розрахунках.

2. Під час здійснення бартеру необхідна оцінка товарів у єдиній валюті для:

- а) нарахування мита, податків та зборів;
- б) здійснення контролю, транспортного страхування, оцінки та виплати можливих збитків;
- в) нарахування та виплата штрафних санкцій;
- г) можливої уцінки товарів;
- д) усі відповіді правильні.

3. Переваги здійснення бартерної операції:

- а) спрощення розрахунків;
- б) розширення можливостей просування товарів на ринок країни-контрагента;
- в) пом'якшення проблеми інвалютного фінансування імпорту;
- г) усі відповіді правильні.

4. Недоліками бартерних операцій у зовнішньоекономічній діяльності:

- а) ускладнений контроль за якістю узгодженого товару;
- б) односторонність вигоди в бартерній угоді;
- в) обов'язковий збіг потреб партнерів;
- г) складність переговорів щодо узгодження ціни і кількості зустрічних товарних потоків;
- д) усі відповіді правильні.

5. Характерні особливості бартерної угоди:

- а) разовий характер, участь двох сторін, оформлення угоди одним

г) номер і дата вантажної митної декларації при випуску товару зі складу;

д) усі відповіді правильні.

6. Якщо договором передбачається оплата за рахунок посередника основної суми угоди і суми винагороди за комісією, то складається:

- а) договір комісії;
- б) договір доручення;
- в) договір консигнації;
- г) правильні відповіді а) та б).

7. Спільні ознаки договору консигнації та договору комісії:

- а) договори є двосторонніми, консесуальними і відплатними;
- б) комісіонер і консигнатор діють за дорученням комітента (консигнанта) зі їх рахунків, від свого імені;
- в) строки угоди;
- г) предмет договору;
- д) правильні відповіді а) та б).

Література: 1,2,3,4,5,6,19.

Тема 9. Облік бартерних операцій.

Поняття бартерних операцій, особливості оформлення. Встановлення індикативних цін на продукцію, що реалізується за бартерними контрактами. Особливості оподаткування бартерних операцій. Бухгалтерський облік бартерних операцій.

Ключові терміни:

Міжнародний бартер – це операція, що включає експорт і імпорт товарів без грошової оплати і участі банків у розрахунках.

Індикативні ціни – це ціни на товар, що склалися або складаються на відповідний товар на ринку експортера або імпортера на момент здійснення експортної (імпортної) операції з урахуванням умов постачання і умов здійснення розрахунків, визначених відповідно до законодавства України.

Звичайна ціна на продукцію – це ціна реалізації товарів (робіт, послуг) продавцем, включаючи суму нарахованих (сплачених) відсотків, вартість іноземної валюти, яка може бути одержана в разі їх продажу особам не пов'язаним з продавцем за звичайних умов ведення господарської діяльності.

Особливості бухгалтерського обліку бартерних операцій полягає:

- а) відсутні грошові розрахунки з іноземним партнером;
- б) момент відвантаження продукції на експорт вважається моментом її реалізації;
- в) облік розрахунків з іноземним партнером здійснюється на двох субрахунках: 632 «Розрахунки з іноземними постачальниками і підрядниками» та 362 «Розрахунки з іноземними покупцями та замовниками».

6. За яким валютним курсом перераховується у валюту звітності контрактна вартість товарів, відвантажених на експорт з наступною оплатою?

7. Як відображається на рахунках бухгалтерського обліку реалізація товарів на експорт на умовах попередньої оплати?

8. Основні випадки застосування митного режиму експорту.

9. Застосування митного режиму експорту при вивезенні товарів на підставі зовнішньоекономічних договорів (контрактів) купівлі-продажу.

10. Синтетичний та аналітичний облік експортних операцій.

Тести для самоконтролю:

1. Чи є правильним наступне твердження: Вантажна митна декларація - заява, що містить відомості про товари та інші предмети й транспортні засоби і мету їх переміщення через митну межу України або про зміну митного режиму щодо даних товарів, а також інформацію, необхідну для здійснення митного контролю, митного оформлення, митної статистики, нарахування митних платежів.

- а) так;
- б) ні.

2. При отриманні авансу дохід від експорту в бухгалтерському обліку перераховується у валюту звітності:

- а) із застосуванням валютного курсу на дату експортування продукції;
- б) із застосуванням валютного курсу на дату отримання авансу;
- в) із застосуванням валютного курсу на кінець кварталу;
- г) із застосуванням середнього курсу валют.

3. Операції по вивозу товарів за межі митної території України:

- а) є об'єктом обкладення податком на додану вартість за ставкою 0%;
- б) є об'єктом обкладення податком на додану вартість за ставкою 20%;
- в) не є об'єктом оподаткування;
- г) звільнені від оподаткування.

4. Аналітичний облік експортних операцій не ведеться з такого напрямку:

- а) за кожним покупцем;
- б) за кожним платежем;
- в) за умовами поставки;
- г) за валютою платежу.

5. Собівартість експортованої продукції відображається наступним чином:

- а) дебет 362 кредит 26;
- б) дебет 90 кредит 26;
- в) дебет 90 кредит 28;
- г) дебет 362 кредит 28.

6. Підтвердженням завершення експортної операції є:

- а) вантажна митна декларація;
- б) акт прийому-передачі;
- в) печатка митниці країни-одержувача на товаросупровідних документах і довідки банку про надходження грошових коштів на рахунок

підприємства.

г) інші документи.

7. Реалізація продукції зарубіжним покупцям відображається як:

а) дебет 362 кредит 70;

б) дебет 312 кредит 70;

в) дебет 362 кредит 26;

г) дебет 362 кредит 28.

8. Декларуванню підлягають:

а) всі матеріальні цінності, що переміщуються через митницю;

б) матеріальні цінності, що переміщуються через митницю, фактурна вартість яких перевищує 1000 дол.;

в) матеріальні цінності, що переміщуються через митницю, фактурна вартість яких перевищує 100 дол.;

г) матеріальні цінності, що переміщуються через митницю, фактурна вартість яких перевищує 200 дол.

9. За ставкою 20% оподатковуються послуги, експорт яких здійснюється:

а) на території України;

б) за межами України;

в) не має значення;

10. Митні платежі не включають:

а) податок на додану вартість;

б) мито;

в) акцизний збір;

г) податок з власників транспортних засобів.

Література: 1,2,3,4,16,17,19.

Тема 8. Облік інших зовнішньоекономічних операцій

8.1. Облік реекспортних та реімпортних операцій

Загальна характеристика реекспортних операцій. Загальна характеристика митного режиму реекспорту. Особливості застосування митного режиму реекспорту. Бухгалтерський облік реекспортних операцій. Загальна характеристика реімпортних операцій. Загальна характеристика митного режиму реімпорту. Бухгалтерський облік реімпортних операцій.

Ключові терміни:

Реекспорт – митний режим, відповідно до якого товари, що походять з інших країн, не пізніше ніж у встановлений законодавством строк з моменту їх ввезення на митну територію України вивозяться з цієї території в режимі експорту.

Реімпорт – митний режим, відповідно до якого товари, що походять з України і вивезені за межі її митної території згідно з митним режимом експорту, не пізніше ніж у встановлений законодавством строк ввозяться на митну територію України для вільного обігу.

10. Бухгалтерський облік комісійних операцій.

11. Бухгалтерський облік консигнаційних операцій.

Тести для самоконтролю:

1. Договір консигнації – це:

а) різновид агентської комісійної угоди, відповідно до якої товари, що відвантажені на експорт, після перетину кордону країни експортера поміщаються на склад тимчасового зберігання, розмитнюються агентом-комісіонером та реалізуються на ринку країни імпортера;

б) договір, за яким комісіонер зобов'язується за дорученням комітента за винагороду здійснити одну або декілька угод від свого імені за рахунок комітента;

в) договір, за яким консигнатор зобов'язується протягом певного часу за умовлену винагороду продати від свого імені та за рахунок консигнанта оприбутковані на склад у країні консигнатора товари.

2. Консигнація може бути:

а) простою;

б) частково повторною;

в) не повторною;

г) усі відповіді правильні.

3. Митний ліцензійний склад - це:

а) склад на якому консигнатор розміщує отримані ним товари на консигнацію;

б) склад на якому консигнант розміщує товари, отримані ним на консигнацію;

в) це митний режим, за якого ввезені з-за межі митної території України товари зберігаються під митним контролем без сплати мита та інших, а товари, що вивозяться за межі митної території України, зберігаються під митним контролем з моменту їх митного оформлення митними органами України до вивезення за межі митної території України.

4. Обов'язковій передачі митниці для зберігання підлягають такі товари:

а) товари, які надішли у вигляді матеріальної допомоги;

б) підакцизні товари;

в) товари, які оподатковуються митом або митним збором при ввезенні на митну територію України у разі несплати таких платежів, якщо не надано відстрочення або розстрочення їх сплати;

г) правильні відповіді а) та в).

5. Власник митного ліцензійного складу має на початку кожного місяця подавати до митного органу звіт про товари, які зберігаються на складі, в якому зазначаються такі дані:

а) номер і дата вантажної митної декларації при надходженні товару на склад;

б) найменування товару та код товару відповідно до ТН ЗЕД;

в) кількість товару при надходженні та на дату звіту; кількість товару, відпущеного зі складу;

8.5. Облік консигнаційних та комісійних операцій

Загальні поняття про комісійні та консигнаційні операції. Складання угоди. Митне оформлення комісійних. Особливості обліку з імпорту та експорту комісійних операцій. Митні ліцензійні склади. Загальна характеристика митного режиму митного складу. Типи митних ліцензійних складів. Особливості застосування режиму митного складу. Особливості застосування режиму митного складу при вивезенні товарів з України.

Ключові терміни:

Консигнація - різновид агентської комісійної угоди, відповідно до якої товари, що поставляються на експорт, після передину кордону країни експортера поміщаються на склад тимчасового зберігання (консигнаційний склад) та поступово, в міру реалізації чергової партії, розмитнюються агентом-комісіонером та реалізуються на внутрішньому ринку країни імпортера.

Консигнант - принципал (комітент), який віддає агенту (консигнатору) свої товари на консигнацію для реалізації за кордон.

Консигнатор - особа, що одержує від консигнанта товари, продає їх зі свого складу, за винагороду, яку консигнант сплачує консигнатору за договором консигнації.

Договір комісії - договір, з яким комісіонер (консигнатор) зобов'язується за дорученням комітента (консигнанта) за винагороду здійснити одну або декілька угод від свого імені, але за рахунок комітента.

Договір консигнації - договір, за яким одна сторона (консигнатор) зобов'язується протягом певного часу (строку договору консигнації) за обумовлену винагороду продати від свого імені та за рахунок консигнанта доставлені на склад в країні консигнатора товари.

Консигнаційний склад - склад, на якому консигнатор розміщує товари, отримані ним на консигнацію.

Митний ліцензійний склад - це митний режим, за якого ввезені з-за межі митної території України товари зберігаються під митним контролем без сплати мита та інших податків і без застосування заходів нетарифного регулювання та інших обмежень в період зберігання, а товари, які вивозяться за межі митної території України, зберігаються під митним контролем з моменту початку їх митного оформлення митними органами України до фактичного вивезення за межі митної території України.

Контрольні запитання:

1. Що таке консигнаційна операція?
2. Консигнант і консигнатор, їх обов'язки.
3. Функції консигнаційного складу.
4. Функції митного ліцензійного складу.
5. Типи митних ліцензійних складів і їх властивості.
6. Митне оформлення ввезення і вивезення товарів.
7. Особливості договору доручення і комісії.
8. Особливості договору комісії.
9. Особливості договору консигнації.

Контрольні запитання:

1. Що таке реімпорт?
2. Загальна характеристика митного режиму реекспорту?
3. Які ситуації є підставою для реекспорту?
4. Схема обліку реекспорту методом прямого відвантаження.
5. Що таке реімпорт?
6. Загальна характеристика митного режиму реімпорту?
7. Схема обліку реімпортних операцій.

Тести для самоконтролю:

1. Реімпорт це:

а) продаж продукції (робіт, послуг) українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності іноземним суб'єктам господарської діяльності з вивозом або без вивозу цих товарів за митну територію України;

б) митний режим, відповідно до якого товари, що походять з інших країн, не пізніше ніж у встановлений законодавством строк з моменту їх ввезення на митну територію України вивозяться з цієї території в режимі експорту;

в) митний режим, відповідно до якого товари, що походять з України і вивезені за межі її митної території згідно з митним режимом експорту, не пізніше ніж у встановлений законодавством строк ввозяться на митну територію України для вільного обігу.

2. Реекспорт це:

а) продаж продукції (робіт, послуг) українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності іноземним суб'єктам господарської діяльності з вивозом або без вивозу цих товарів за митну територію України;

б) митний режим, відповідно до якого товари, що походять з інших країн, не пізніше ніж у встановлений законодавством строк з моменту їх ввезення на митну територію України вивозяться з цієї території в режимі експорту;

в) митний режим, відповідно до якого товари, що походять з України і вивезені за межі її митної території згідно з митним режимом експорту, не пізніше ніж у встановлений законодавством строк ввозяться на митну територію України для вільного обігу.

3. Отримання коштів від іноземного покупця реекспортного товару на транзитний валютний рахунок підприємства відображається як:

- а) дебет 3622 кредит 701;
- б) дебет 3123 кредит 702;
- в) дебет 314 кредит 714;
- г) дебет 3622 кредит 282.

4. Списання реекспортного товару на реалізацію відображається:

- а) дебет 281 кредит 632;
- б) дебет 282 кредит 281;
- в) дебет 902 кредит 282;
- г) дебет 362 кредит 282.

Література: 1,2,3,4,16,17,19.

8.2. Кредитні операції у зовнішньоекономічній діяльності

Види кредитних угод. Умови отримання кредиту. Порядок отримання банківського кредиту. Порядок отримання кредиту відповідно до відкритої кредитної лінії. Порядок отримання кредиту від іноземного інвестора. Порядок погашення кредиту. Облік кредитних операцій.

Ключові терміни:

Банківський кредит – це кошти, що надаються в позику юридичній або фізичній особі на певний строк і під процент.

Кредит за відкритим рахунком – кредит у формі відстрочення платежу по експорту цінностей.

Факторинг – форма кредитування експорту, при якій розрахунки з експортером здійснює посередник (банк), який за певну комісію і банківський процент викуповує платіжні документи експортера. При викупі посередник оплачує 4/5 вартості постачання, а залишок оплачує після настання зазначеного терміну

Акцептний кредит – полягає в акцепті банком векселя, який стає гарантією оплати експортеру. Банк акцептує вексель за тієї умови, що до терміну платежу за векселем клієнт внесе в банк суму, необхідну для погашення векселя.

Овердрафт – форма кредитування експорту, по якій банк списує грошові кошти з рахунку клієнта, що перевищують залишок на рахунку (дебетове сальдо). Овердрафт надають особливо надійним клієнтам.

Форфейтинг – форма кредитування експорту банком шляхом викупу векселів та інших боргових зобов'язань по зовнішньоторговельних операціях за мінусом дисконту.

Відновлювана кредитна лінія – кредитна лінія, протягом строку дії якої після повного або часткового повернення наданих позичальнику кредитів банк здійснює подальше кредитування позичальника в межах ліміту даної лінії.

Контрольні запитання:

1. Порядок документального оформлення зовнішніх та внутрішніх кредитів.
2. Охарактеризуйте банківські і комерційні кредити.
3. Порядок відображення в обліку експортера факторингових операцій.
4. Порядок відображення в бухгалтерському обліку імпортера форфейтингових операцій.
5. Порядок відображення обліку в бухгалтерському обліку імпортера овердрафту.
6. Порядок обліку відсотків з отриманих кредитів у іноземній валюті.
7. Особливості податкового і бухгалтерського обліку кредитів у іноземній валюті.

Тести для самоконтролю:

1. Кредит в іноземній валюті може бути одержаний:

- а) виключно від банківської установи;

Оперативний лізинг – це договір лізингу, в результаті укладання якого лізингодавцем на своє замовлення отримує у платне користування від лізингодавця об'єкт лізингу на строк, менший строку, за який амортизується 90% від вартості об'єкта лізингу, визначеної в день укладання договору.

Контрольні запитання:

1. Класифікаційна ознака об'єктів лізингу.
2. Лізинг, предмет лізингу.
3. Види і форми лізингу.
4. Документальне оформлення лізингових операцій.
5. Митне оформлення лізингових операцій.
6. Види розрахунків за об'єкт лізингу.
7. Порядок відображення у бухгалтерському обліку лізингових операцій.
8. Податковий облік лізингових операцій.
9. Контроль лізингових операцій.

Тести для самоконтролю:

1. Су'єктами лізингу не можуть бути:

- а) лізингодержувач;
- б) лізингодавець;
- в) покупець лізингового майна.

2. Предметом договору фінансового лізингу не можуть бути:

- а) земельні ділянки;
- б) виробниче обладнання;
- в) устаткування.

3. За формою здійснення лізинг не може бути:

- а) поворотним; б) пайовим; в) неповоротним.

4. Види лізингових операцій:

- а) оперативний лізинг;
- б) корпоративний лізинг;
- в) управлінський лізинг.

5. Предметами лізингу не бувають:

- а) транспортні засоби;
- б) обладнання промислового призначення;
- в) природні об'єкти.

6. Форми розрахунків при здійсненні лізингових операцій:

- а) банківський переказ; б) вексель; в) чек.

7. Під час здійснення лізингових операцій оподаткування їх проводиться як до:

- а) операцій купівлі-продажу;
- б) бартерних операцій;
- в) комісійних операцій.

8. Термін фінансової оренди майна, протягом якого воно амортизується:

- а) не менш ніж 75%; б) не менш ніж 70%; в) не більш ніж 75%.

Література: 1,2,3,4,5,6,19.

побутові послуги (прання, чистку, ремонт і прасування одягу, білизни, взуття), користування холодильником, телевізором (окрім каналів, за які встановлена окрема плата);

в) на оформлення закордонних паспортів, дозвіл на виїзд (візи), усні й письмові переклади, інші витрати, пов'язані з правилами від'їзду і перебування в місці відрядження, включаючи будь-які належні до сплати податки і збори;

г) проведення заходів у рекламних цілях.

8. Чи є правильним наступне твердження: Дебіторська заборгованість в іноземній валюті, що утворилася в день видачі авансу підзвітній особі, є немонетарною статтею, відображається за курсом НБУ, який діяв на день її виникнення і не підлягає перерахунку у зв'язку із зміною курсу НБУ до іноземної валюти:

а) так;

б) ні.

9. У податковому обліку заборгованість підзвітної особи при зміні валютного курсу:

а) перераховується ;

б) не перераховується.

Література: 1,2,3,4,16,17,19.

8.4. Лізингові зовнішньоекономічні операції

Загальні поняття, об'єкти та суб'єкти лізингу. Порядок проведення розрахунків полізингових операціях. Митне оформлення об'єктів лізингу. Бухгалтерський та податковий облік лізингових операцій. Оперативна оренда. Фінансова оренда.

Ключові терміни:

Лізинг – різновид підприємницької діяльності, яка спрямована на інвестивуння коштів у рухоме та нерухоме майно, що спеціально передається за договором фізичним та юридичним особам на відповідний період для виристання в підприємницьких цілях.

Вендщорліз – вид міжнародного лізингового контракту, за яким закордонна філія збуту лізингової компанії купує обладнання у власної фірми і надає його а оренду або продає на виплату закордонному споживачеві.

Лізингодавець – суб'єкт підприємницької діяльності (в т.ч. банківська або небанківська фінансова установа), який передає в користування об'єкти за договором лізингу.

Лізингоодержувач – суб'єкт підприємницької діяльності, який одержує в користування об'єкти за договором лізингу.

Продавець лізингового майна– суб'єкт підприємницької діяльності, що виготовляє майно, яке є об'єктом лізингу.

Фінансовий лізинг – договір лізингу, в результаті укладання якого лізингоодержувач на своє замовлення отримує в платне користування від лізингодавця об'єкт лізингу на строк, не менший строку, за який амортизується 60% від вартості об'єкта лізинку, визначеної в день укладання договору.

б) виключно від іноземного контрагента;

в) як від банківської установи, так і від іноземного контрагента.

2. Вибрати відповідні твердження:

1. Комерційний кредит	А. Кредитування експорту (імпорту) під виданий або одержаний вексель.
2. Вексельний кредит	Б. Полягає в акцепті банком векселя, який стає гарантією оплати експортеру. Банк акцептує вексель за тієї умови, що до наступу терміну платежу по векселю клієнт внесе в банк суму, необхідну для погашення векселя.
3. Кредит по відкритому рахунку	В. Форма кредитування експорту, при якій розрахунки з експортером здійснює посередник (банк), який за певну комісію і банківський процент викупує платіжні документи експортера. При викупі посередник оплачує 4/5 вартості постачання, а залишок оплачує після настання зазначеного терміну.
4. Факторинг	Г. Форма кредитування експорту банком шляхом викупу векселів та інших боргових зобов'язань по зовнішньоторговельних операціях за мінусом дисконту.
5. Форфейтинг	Д. Форма кредитування експорту, за якою банк списує грошові кошти з рахунку клієнта, що перевищують залишок на рахунку (дебетове сальдо).
6. Акцептний	Е. Кредит у формі відстрочення платежу по експорту цінностей.
7. Овердрафт	Ж. Надається експортером іноземному імпортеру у вигляді відстрочення платежу.

3. Кредити від іноземного контрагента можна одержувати за наявності індивідуальної ліцензії:

а) так;

б) ні.

4. За отримання кредиту без ліцензії:

а) накладається штраф у розмірі одержаного кредиту;

б) накладається штраф у розмірі 10% одержаного кредиту;

в) штраф не накладається .

5. Облік довгострокових кредитів ведеться на рахунках:

а) 504;

б) 502 ;

в) 506 ;

г) 602 .

6. Курсові різниці за наслідками перерахунку заборгованості по кредитах у разі зростання курсу НБУ в бухгалтерському обліку відображаються:

а) відбиваються у складі доходів від неопераційної курсової різниці ;

б) відбиваються у складі витрат від неопераційної курсової різниці ;

в) відбиваються у складі доходів від операційної курсової різниці ;

б) відбиваються у складі витрат від операційної курсової різниці ;

7. Відсотки по валютних кредитах відображаються на рахунках:

а) 95 "Фінансові витрати";

б) 94 "Інші операційні витрати";

в) 92 "Адміністративні витрати";

г) 90 "Собівартість".

8. Перерахунок заборгованості по кредитах у разі зниження курсу НБУ в податковому обліку відображається:

- а) у складі доходів;
- б) у складі витрат;
- в) не відображається.

9. Перерахунок заборгованості за процентами по кредиту, не погашеної у відповідний строк, у разі зростання курсу НБУ в податковому обліку відображається:

- а) у складі доходів;
- б) у складі витрат;
- в) не відображається.

Література: 1,2,3,4,16,17,19.

8.3. Облік відрядження за кордон

Поняття службового відрядження, розрахунок і видача авансу. Граничний термін відрядження і порядок розрахунку кількості днів знаходження у відрядженні. Розрахунки із застосуванням пластикових карток. Повернення валюти в касу підприємства. Податковий облік витрат на відрядження. Відображення в бухгалтерському і податковому обліку витрат на відрядження, в іноземній валюті.

Ключові терміни:

Службове відрядження за кордон - поїздка працівника за розпорядженням керівника підприємства, об'єднання, установи, організації на певний термін в іншу країну для виконання службового доручення поза місцем його постійної роботи.

Вільно конвертована валюта – валюта, яка широко використовується для здійснення платежів по міжнародних операціях, продається на головних валютних ринках миру і вказана в групі 1 Класифікатора валют НБУ.

Контрольні запитання:

1. Що є підставою для відрядження за кордон?
2. Які застосовуються вимоги до підзвітних осіб під час відрядження за кордон?
3. Як здійснюється документальне оформлення відрядження?
4. Який порядок визначення суми авансу?
5. Як відображаються витрати на відрядження в іноземній валюті?
6. Які витрати на відрядження включаються до складу валових витрат?
7. Як встановлюється строк знаходження працівника у відрядженні?
8. Який граничний строк знаходження працівника у відрядженні?
9. Які витрати на відрядження не включаються до складу валових витрат?
10. Яких вимог треба дотриматись для включення витрат на відрядження до складу валових витрат?

Тести для самоконтролю:

1. Розмір добових за кордон у разі, якщо в рахунки готелів не включена вартість харчування складає:

- а) 280 грн.;
- б) 224 грн.;
- в) 154 грн.;
- г) 98 грн.

2. Добові витрати в разі відрядження за кордон виплачуються працівникові:

- а) у гривнях;
- б) в іноземній валюті в сумі, яка в гривневому еквіваленті за курсом НБУ на день видачі зі згоди уповноваженого банку не перевищує встановлених у встановлених граничних норм добових витрат;
- в) інший варіант.

3. Чи є правильним наступне твердження: Власник або уповноважена ним особа має право встановлювати додаткові обмеження щодо інших сум і цілей використання засобів, наданих на відрядження:

- а) так;
- б) ні.

4. Доповнити: Одержавши аванс в іноземній валюті, відряджений працівник відповідно при перетині кордону здійснює наступні види декларування:

- усне - якщо сума іноземної валюти, яка вивозиться, і/або дорожніх чеків складає _____ або еквівалент цієї суми в іншій іноземній валюті;
- письмове - якщо загальна сума іноземної валюти, яка вивозиться, і/або дорожніх чеків складає до _____ або еквівалент цієї суми в іншій іноземній валюті.

5. Граничний термін знаходження у відрядженні за кордон не може перевищувати:

- а) 30 днів;
- б) 100 календарних днів;
- в) 60 календарних днів;
- г) 20 календарних днів.

6. Рішення про продовження терміну відрядження у разі затримки з поважних причин приймає:

- а) працівник;
- б) бухгалтер;
- в) керівник підприємства;
- г) власник підприємства.

7. До складу валових витрат підприємства не включаються витрати:

- а) на проїзд (включаючи попереднє замовлення квитків, користування постільними речами в поїздах, перевезення багажу) як до місця відрядження і назад, так і за місцем відрядження;
- б) на проживання в готелях (мотелях) або наймання інших житлових приміщень, а також включені в такі рахунки витрати на харчування або